

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ШТИП
ВОЕНА АКАДЕМИЈА

БИЛТЕН НА ВОЕНАТА АКАДЕМИЈА 72

06 март 2017 година
Скопје

СОДРЖИНА

Реферат за избор на наставник во сите звања во научното подрачје: <i>општествени науки, научните област: менаџмент системи, деловно комуницирање и управување со човечки ресурси</i>	1407
Реферат за избор на наставник во сите звања во научното подрачје: <i>општествени науки, научните област: Управување и командување и Воени доктрини</i>	1420
Реферат за избор на наставник во сите звања во научното подрачје: <i>техничко-технолошки науки, научна област: архитектура на сметачки системи, информационални системи и мрежи и обработка на информации</i>	1424
Реферат за избор на наставник во сите звања во научното подрачје: <i>природно-математички науки, научна област: картографија, регионална географија и географски информациски системи</i>	1435

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ МЕНАЏМЕНТ СИСТЕМИ, ДЕЛОВНО КОМУНИЦИРАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ НА ВОЕНАТА АКАДЕМИЈА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со одлука бр. 03-11/28 од 17.02.2017 година донесена на 64-та седница на Наставно-научниот совет на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ Скопје, придружна членка на Универзитетот „Гоце делчев“ Штип, одржана на 16.02.2017 година, формирана е Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања во научното подрачје: општествени науки, научно поле: организациони науки и управување (менаџмент) во научните области: менаџмент системи, деловно комуницирање и управување со човечки ресурси на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ Скопје, во следниот состав:

- д-р **Љубомир Дракулевски**, редовен професор, Економски факултет - Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, претседател;
- д-р **Трајко Мицески**, редовен професор, Економски факултет - Штип, Универзитет „Гоце делчев“ Штип, член;
- д-р **Трајан Гоцевски**, редовен професор, Филозофски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, член;

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“ и на веб страницата на Воената академија на 01.02.2017 година и во предвидениот рок се пријави еден кандидат, д-р **Лазар Ѓуров**, доцент, мајор од Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ Скопје, придружна членка на Универзитетот „Гоце Делчев“ Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Воената академија да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Кандидатор д-р Лазар Ѓуров е роден на 11.09.1978 година во Штип, каде го завршил *основното и средното училиште*. Во 1996 година се запишува на **Воена академија во Скопје**, насока пешадија, каде што *дипломирал* во 2000 година. На завршниот *Курс за лидери – командири на водови* е избран помеѓу *првите пет од VI питомечка класа*.

По промовирањето во првиот офицерски чин, бил распореден на работното место *командир за извидувачки вод во втората пешадиска механизацирана бригада* во Штип. За време на вооружениот конфликт во 2001 година е ангажира на борбени задачи во составот на својата единица. По завршувањето на вооружениот конфликт добива статус на *бранител*. Потоа својата офицерска кариера ја продолжува во **Командата за обука во АРМ**.

Потоа е распореден на **Воената академија** каде има извршувано неколку должности: *Командир на наставна група* (питомечки вод), *Командир на Курс за подофицири за служби* во АРМ, *Командир на настава класа* (питомцичка чета), *Офицер за протокол и односи со јавноста*.

Во тој период завршил сертифициран *Универзитетски Курс „Тренинг за тренери“* на **Универзитет за Едукација и Комуникации, Jönköping, Шведска** (во траење од една година) 2006/2007 и курс *„Лидери за 21-ви век“* во **Европски Центар за безбедносни студии „George S. Marshall“**, Гармиш Партен Кирхен, Германија, 2003. Станува и член на **МЕНСА - Македонија, Организација на луѓе со натпросечен коефициент на интелигенција**.

Магистрирал во 2009 година и во наставата на Воената академија е вклучен како *соработник* во 2010 година со направен избор од страна на матичната комисија. Завршил *докторски студии* на **Економскиот факултет** во Скопје при УКИМ на тема *„Влијанието на лидерството врз развојниот процес на тимот и неговите членови за ефективен менаџмент на организацијата“* во 2011 година и се стекнал со звање *доктор на економски науки*.

Во 2012 година со одлука на ННС на ВА бр.03-18/221 е избран за *доцент* на **Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ Скопје**, придружна членка на Универзитетот „Гоце делчев“ Штип. Од тогаш има плодна наставна, образовна, научно-истражувачка и апликативна дејност.

Во 2012 година е избран и за *професор на висока стручна школа на Бизнес академија Смилевски - БАС Скопје* по предметите *Интерперсонални деловни вештини, Стратегиско водство, Синергирање и Деловно преговарање*. Од 2012 во континуитет реализира настава на БАС.

Во 2012 година ја води и реализира наставата по предметот *Учење и развој* во третиот семестар во прв циклус на студии на студиската програма *Лидерство и младинска работа* во заедницата на **Факултетот на јавна администрација и политички науки на Универзитетот на Југоисточна Европа**.

Има издадено две книги. **ЛИДЕРСТВО**, Ангелина Танева Вешовска, Љубомир Дракулевски, Лазар Ѓуров, *Академска книга*, 2015, ISBN 978-608-4749-00-4 и **ЛИДЕРСТВО: состојка која групата ја прави тим а членовите лидери**, Лазар Ѓуров, *ЕВРОПА 92 КОЧАНИ*, 2016, ISBN 978-608-66035-0-2.

Во 2013 година со решение на Министерот за одбрана бр.02-2972/1 е одреден за *член на уредувачкиот одбор* на Меѓународното научно списание за обрана, безбедност и мир „Современа Македонска Одбрана“, Министерство за одбрана.

Бил вклучен во неколку *меѓународни високообразовни и научно истражувачки проекти*.

Како член на многу работни групи дал особен придонес во развојот на наставни програми но и развој на институции од областа на едукацијата. Со решение од Министерот за одбрана бр.02-5124/1 од 27.9.2012 година бил одреден во *работната група за прераснување на Регионалниот тренинг центар за комуникации во НАТО Центар за едукација и обука*.

Со одлука на Деканот на Воената академија бр.2-21/4 од 09.06.2015 година по повод јубилејот 20 години Воена академија поради вонредено залагање и постигнување на исклучителни резултати во извршувањето на работите и задачите во службата и придонес во јакнењето на одбраната на Република Македонија му е доделена пофалница.

ЗАКОНСКИ УСЛОВИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

1. д-р Лазар Ѓуров, доцент, мајор има научен степен доктор на науки во научната област во која се избира. Потврдено со акт бр.0906-473/2 од 12.03.2013 година од Економски факултет Скопје при УКИМ Скопје.

2. Има објавени над пет научно истражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации или научни труда во научно списание со импакт фактор (наведени во листата подолу).

3. Има учество во научноистражувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати (наведени во листата подолу).

4. Има дадено придонес во оспособувањето на помлади наставници (наведени подолу во листата на наставни активности која ја реализирал).

5. Показал способност за изведување на разни видови високообразовна дејност (наведени подолу во листата на наставни активности која ја реализирал).

6. Има позитивна оценка од самоевалуацијата.

I. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Лазар Ѓуров, доцент, мајор до сега квалитетно, стручно и одговорно ја реализира наставата на првиот циклус на студии по предметните програми: *Организација и менаџмент, Раководење и Лидерство, Комуникации и комуникациски вештини, Раководење и командување и Методика на тактичка обука на Воената академија*, предметите: *Интерперсонални вештини и Деловно преговарање на БАС* и предметот *Учење и развој на Факултетот на јавна администрација и политички науки на Универзитетот на Југоисточна Европа*. Реализирал настава на ВА и на втор циклус на студии по предметите: *Менаџмент со ресурси во одбраната, Економика на обраната со основи на финансискиот менаџмент, Менаџмент на кризи и Воена дипломатија и културни разлики*. Реализирал настава во трет

циклус на студии по предметите: *Лидерство во случај на кризи и вооружени конфликти и Менаџмент на човечки ресурси*. Реализираната настава е наведена подолу:

1. Вклучен во наставата по предметот Лидерство во случај на кризи и вооружени конфликти во трет циклус на студии на ВА во 2016 година.
2. Вклучен во наставата по предметот Менаџмент на човечки ресурси во трет циклус на студии на ВА во 2016 година.
3. Реализирана настава по предметот Learning and development во први циклус на студии на Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово, (30 часа) 2013 година.
4. Вклучен во наставата по предметот Воена дипломатија и културни разлики во втор циклус на студии, (6 часа) на ВА во 2013 година.
5. Вклучен во наставата по предметот Воена дипломатија и културни разлики во втор циклус на студии, (6 часа) на ВА во 2014 година.
6. Вклучен во наставата по предметот Кризи и менаџмент со кризи во втор циклус на студии, (6 часа) на ВА во 2015 година.
7. Вклучен во наставата по предметот Менаџмент со ресурси во одбраната во втор циклус на студии, на ВА во 2013 година.
8. Вклучен во наставата по предметот Менаџмент со ресурси во одбраната во втор циклус на студии, на ВА во 2014 година.
9. Вклучен во наставата по предметот Менаџмент со ресурси во одбраната во втор циклус на студии, на ВА во 2015 година.
10. Вклучен во наставата по предметот Менаџмент со ресурси во одбраната во втор циклус на студии, на ВА во 2016 година.
11. Реализирал настава по предметот Економика на обраната со основи на финансискиот менаџмент во втор циклус на студии, на ВА во 2013 година.
12. Реализирал настава по предметот Економика на обраната со основи на финансискиот менаџмент во втор циклус на студии, на ВА во 2014 година.
13. Реализирал настава по предметот Економика на обраната со основи на финансискиот менаџмент во втор циклус на студии, на ВА во 2015 година.
14. Реализирал настава по предметот Економика на обраната со основи на финансискиот менаџмент во втор циклус на студии, на ВА во 2016 година.
15. Вклучен во наставата по предметот Организација на штабови и штабни функции во специјализацијата за командно-штабни должности на ВА во 2014 година.
16. Реализирал настава по предметот Воено командување и лидерство во ка Курсот за командири на чети на родови и логистички специјалности на ВА во 2015 година.
17. Ангажиран како стручњак од практиката по предметот Раководење и Лидерство (2+1) на ВА во 2012 година.
18. Вклучен во наставата по предметот Раководење и Лидерство во прв циклус на студии, (2+1) на ВА во 2013 година.
19. Вклучен во наставата по предметот Раководење и Лидерство во прв циклус на студии, (2+1) на ВА во 2014 година.
20. Вклучен во наставата по предметот Раководење и Лидерство во прв циклус на студии, (2+1) на ВА во 2015 година.
21. Вклучен во наставата по предметот Раководење и Лидерство во прв циклус на студии, (2+1) на ВА во 2016 година.
22. Ангажиран како стручњак од практиката по предметот Комуникации и комуникациски вештини во прв циклус на студии на ВА во 2012 година.
23. Вклучен во наставата по предметот Комуникации и комуникациски вештини во прв циклус на студии, (2+1) на ВА 2013 година (со втора година).
24. Реализирал настава по предметот Комуникации и комуникациски вештини во прв циклус на студии, (2+1) на ВА 2013 година (со четврта година).
25. Реализирал настава по предметот Комуникации и комуникациски вештини во прв циклус на студии, (2+1) на ВА 2014 година.
26. Реализирал настава по предметот Комуникации и комуникациски вештини во прв циклус на студии, (2+1) на ВА 2015 година.

- 27.Реализирал настава по предметот Комуникации и комуникациски вештини во прв циклус на студии, (2+1) на ВА 2016 година.
- 28.Реализира настава по предметот Деловно преговарање од прв циклус на студии (4+0) во БАС, 2013 година.
- 29.Реализира настава по предметот Деловно преговарање од прв циклус на студии (4+0) во БАС, 2014 година.
- 30.Реализира настава по предметот Деловно преговарање од прв циклус на студии (4+0) во БАС, 2015 година.
- 31.Реализира настава по предметот Деловно преговарање од прв циклус на студии (4+0) во БАС, 2016 година.
- 32.Реализира настава по предметот Интерперсонални деловни вештини од прв циклус на студии (4+0) во БАС, 2014 година.
- 33.Реализира настава по предметот Деловно преговарање од прв циклус на студии (4+0) во БАС, 2015 година.
- 34.Реализирал настава по предметот Организација и менаџмент во прв циклус на студии, (2+1) на ВА во 2014година.
- 35.Реализирал настава по предметот Организација и менаџмент во прв циклус на студии, (2+1) на ВА во 2015 година.
- 36.Реализирал настава по предметот Организација и менаџмент во прв циклус на студии, (2+1) на ВА во 2016 година.
- 37.Реализирал настава по предметот Методика на тактичка обука на пешадијата во прв циклус на студии, (2+1) на ВА во 2014 година.
- 38.Реализирана предавање на Курсот за командири за водови (6 часа) на ВА во 2013 година.
- 39.Реализирана предавање на Курсот за командири за водови (6 часа) на ВА во 2014 година.
- 40.Реализирана предавање на Курсот за командири за водови (6 часа) на ВА во 2015 година.
- 41.Реализирана настава во КВЛог по предметот Раководење и Лидерство (2+1), на ВА во 2014/2015 година.
- 42.Вклучен во наставата по предметот Раководење и командување на Курсот на стручно оспособување и усовршување за родот авијација, на ВА во 2013 година.
- 43.Вклучен во наставата по предметот Лидерство и менаџмент во тактичките единици, на Курсот штабни должности, на ВА во 2013 година.
- 44.Вклучен во наставата по предметот Лидерство и менаџмент во тактичките единици на Курсот штабни должности, на ВА во 2014 година.
- 45.Вклучен во наставата по предметот Лидерство во основните тактички единици ка Курсот за командири на чети на родови и логистички специјалности, на ВА во 2012 година.
- 46.Реализирал настава по предметот Лидерство во основните тактички единици на Курсот за пилоти на ВА во 2016 година.

Покрај редовната настава во прв, втор и трет циклус на **ВА, БАС и УЈИЕ**, д-р Лазар Ѓуров реализирал 29 предавања по барање и покана од други инситуции:

1. Реализирано предавање на тема „Претприемничко лидерство“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2013 година
2. Реализирано предавање на тема „Комуникациски вештини и управување со конфликти“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2013 година
3. Реализирано предавање на тема „Управување со стрес“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2013 година
4. Реализирано предавање на тема „Управување со стрес“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2013 година
5. Реализирано предавање на тема „Комуникациски вештини и управување со конфликти“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2013 година
6. Реализирано предавање на тема „Управување со стрес“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2013 година
7. Реализирано предавање на тема „Претприемничко лидерство“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2013 година

8. Реализирано предавање на тема „Интерна комуникација“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2013 година
9. Реализирано предавање на тема „Комуникација во конфликтни ситуации“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2014 година
10. Реализирано предавање на тема „Претприемничко лидерство“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2014 година
11. Реализирано предавање на тема „Интерна комуникација“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2014 година
12. Реализирано предавање на тема „Комуникација во конфликтни ситуации“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2014 година
13. Реализирано предавање на тема „Напредно лидерство и менаџмент“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2014 година
14. Реализирано предавање на тема „Напредни комуникациски вештини“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2014 година
15. Реализирано предавање на тема „Имплементација на техники за лидерство, менаџмент и комуникација со вработени“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2014 година
16. Реализирано предавање на тема „Материјални и нематеријални методи за мотивирање“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2015 година
17. Реализирано предавање на тема „Комуникациски вештини и управување со конфликти“ во Центарот за развој на претприемачи и менаџери (СЕЕД Македонија), 2015 година
18. Реализирано предавање на тема „Интерперсонална комуникација“ на регионалната работилница во ПАРК - НАТО за ПЗМ центар за едукација и обука, 16-20.11.2015
19. Реализирано предавање на тема „Процес на комуникација“ на регионалната работилница во ПАРК - НАТО за ПЗМ центар за едукација и обука, 14-25.3.2016
20. Реализирано предавање на тема „Основни комуникациски теории“ на регионалната работилница во ПАРК - НАТО за ПЗМ центар за едукација и обука, 15-19.2.2016
21. Реализирано предавање на тема „Основни комуникациски теории“ на регионалната работилница во ПАРК - НАТО за ПЗМ центар за едукација и обука, 15-19.9.2014
22. Реализирано предавање на тема „Основни комуникациски теории“ на регионалната работилница во ПАРК - НАТО за ПЗМ центар за едукација и обука, 12-17.5.2014
23. Реализирано предавање на тема „Лидерство“ на Институтот за подготовка на глобални лидери од Georgetown University од САД, 2013 година
24. Реализирано предавање на Економскиот факултет при УКИМ во академската 2014/2015 година.
25. Реализирано предавање на Економскиот факултет при УКИМ во академската 2015/2016 година.
26. Реализирано предавање „Вештини за управување со време“ во Клубот на менаџери - претприемачи при Стопанската комора на Македонија, 2016
27. Реализирано предавање по покана во рамките на проектот „INTERFACE - Developing and setting up measures for initiation, enhancing and sustaining Higher-Education-Society Cooperation во рамките на ТЕМПУС програмата на Европската комисија реализиран од ФОН Универзитетот, 2012 година.
28. Реализирано предавање на тема „Критичкото размислување како еден од базичните квалитети на лидерите“ во Алумни Асоцијацијата на Иванов Школата за лидери (ИСЛАА), 2015 година.
29. Реализирано предавање на тема „Личните вредности на лидерот како гаранција дека нема да се случи злоупотреба на лидерската моќ“ во Алумни Асоцијацијата на Иванов Школата за лидери (ИСЛАА), 2015 година.

Д-р Лазар Ѓуров, доцент, мајор во 2016 година е избран за *ментор* на магистерски труд „Процесот на селекција на човечките ресурси како клучен фактор за развој на успешни млади воедни лидери“ кој е во изработка. Бил *ментор* на 12 одбранети дипломски работи, *член* во 18

комисии за одбрана на дипломски работи, *член* во 6 комисии за одбрана на стручно специјалистички трудови и *член* во 3 комисии за одбрана на магистерски трудови.

1. Член на комисија за оценка и одбрана на стручно-специјалистичкиот труд „Логистичка поддршка на механизирани пешадиски баталјон“, ВА, 2017 година.
2. Член на комисија за оценка и одбрана на стручно-специјалистичкиот труд „Справување со хибридни закани, нужна потреба за проширување на Северно-атланската алијанса во Западен Балкан“, ВА, 2015 година.
3. Член на комисија за оценка и одбрана на стручно-специјалистичкиот труд „Четврта генерација на војување како современ одговор кон справување со хибридни безбедносни предизвици“, ВА, 2015 година.
4. Член на комисија за оценка и одбрана на магистерски труд „Оптимизација на процесот на аквизиција како клучен сегмент во менаџирањето на ресурсите во одбраната на Република Македонија“, ВА, 2015 година.
5. Член на комисија за оценка и одбрана на стручно-специјалистичкиот труд „Финансиски менаџмент при изведување на здружени операции со учество на АРМ во мировни операции предводени од земјите членки на НАТО“, ВА, 2014 година.
6. Член на комисија за оценка и одбрана на магистерски труд „Финансиски Карактеристиките, квалитетите и техники на лидерите и лидерството во одбраната“, ВА, 2013 година.
7. Член на комисија за оценка и одбрана на магистерски труд „Очекувани ефекти од воведувањето на европското број за итни повици“, ВА, 2014 година.
8. Член на комисија за оценка и одбрана на стручно-специјалистичкиот труд „Логистичка поддршка на механизирани пешадиски баталјон“, ВА, 2016 година.
9. Член на комисија за оценка и одбрана на стручно-специјалистичкиот труд „Ефектите на цивилно-воената соработка во АРМ при изведување на меѓународни здружени воени операции, ВА, 2014 година.
10. Ментор на 4 дипломски работи во 2013 година.
11. Ментор на 4 дипломски работи во 2014 година.
12. Член на комисија за одбрана на 2 дипломски работи во 2014 година
13. Ментор на 4 дипломски работи во 2015 година.
14. Член на комисија за одбрана на 4 дипломски работи во 2015 година

II. НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во делокругот на научно-истражувачката работа од последниот избор до сега д-р Лазар Ѓуров е *автор* на 16 трудови објавени во зборници на трудови/апстрактни на меѓународни и домашни конференции, симпозиуми. во меѓународни списанија. Од нив еден е со импакт фактор.

1. **THE INFLUENCE OF THE DUTIFULNESS OF THE MACEDONIAN ENTREPRENEURS ON THE EMPLOYEES IN THE PROCESS OF CREATING COMPETITIVE COMPANIES**, Lazar Gjurov, Angelina Taneva-Veshovska, International Conference for Business, Economy and Finance- ICBEF, UGD Stip, 2012.
2. **THE GLOBALIZATION AND THE OPPORTUNITIES FOR DEVELOPMENT OF THE MACEDONIAN ORGANIZATIONS**, Lazar Gjurov, Angelina Taneva-Veshovska, International Conference for Business, Economy and Finance- ICBEF, UGD Stip, 2012.
3. **EXPERT SYSTEM FOR MANAGING THE LOGISTICS PROCESSES**, Drage T. Petreski, Andrej P. Iliev, Lazar B. Gjurov, Jugoslav Z. Ackoski, Aleksandra D. Petreska, Military Technical Courier. ISSN 0042-8469, 2016, impact factor: 0,11 (EBSCO)
4. **THE INFLUENCE OF COMMUNICATION SKILLS IN STRENGTHENING THE CITIZEN'S TRUST THROUGH THE CONCEPT OF COMMUNITY POLICING**, Gjurov Lazar, Gjurovski Marjan, DEFENDOLOGY, Theoretical-technical journal for protection, security, defense, education and training issues, No: 32, 2012
5. **ВЛИЈАНИЕТО НА ОДНОСИТЕ СО ЈАВНОСТА ВРЗ ЕКОНОМСКАТА ПРОМОЦИЈА И МАРКЕТИНГОТ НА КОМПАНИИТЕ, СО ПОСЕБЕН АКЦЕНТ НА КРИЗНОТО КОМУНИЦИРАЊЕ**, Лазар Ѓуров, Драге Петревски, Меѓународна

- научна конференција Улогата на медиумите во промоцијата на производите и услугите, ЕУРМ, 2012.
6. **УЛОГАТА НА КОМУНИЦИСКИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И ИНТЕРНЕТОТ ВО МЕНАџМЕНТОТ СО СИНЦИРИТЕ НА СНАБДУВАЊЕ**, Драге Петревски, Андреј Илиев, Лазар Ѓуров, Валентина Симонова, Меѓународна научна конференција Улогата на медиумите во промоцијата на производите и услугите, ЕУРМ, 2012.
  7. **ВЛИЈАНИЕТО НА ЕМОЦИОНАЛНАТА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА ВРЗ ОСТВАРУВАЊЕТО НА УСПЕШНА КОМУНИКАЦИЈА НА ЛИДЕРИТЕ**, Лазар Ѓуров, Кемо Ѓозо, Стефан Пејовски, Меѓународна научна конференција „Науката и општествениот развој“, ЕУРМ, 2014
  8. **УЛОГАТА НА КОМУНИКАЦИСКИТЕ ВЕШТИНИ НА ЛИДЕРИТЕ ВО УСПЕШНОТО РАБОТЕЊЕ СО ПОТЧИНЕТИТЕ И ПРЕТПОСТАВЕНИТЕ**, Лазар Ѓуров, Кемо Ѓозо, Филип Алексовски, Четврта меѓународна научна конференција „Науката и општествените развој“, ЕУРМ, 2014.
  9. **THE INFLUENCE OF THE LEADERSHIP PERSONAL VALUES ON THE MANAGEMENT OF THE SECURITY CHALLENGES**, Lazar Gjurov, Ljubomir Drakulevski, Angelina Taneva Veshovska, International scientific conference Researching security - approaches, concepts and policies, Ohrid, UKLO, 2015 (EBSCO)
  10. **THE INFLUENCE OF THE OIL RESOURCE ON THE GLOBAL SECURITY CHALLENGES**, Lazar Gjurov, Drage Petrovski, Nikola Siligunis, International scientific conference Contemporary Trends in Social Control of Crime, Ohrid, UKLO 2016 (EBSCO).
  11. **THE CONCEPT OF SECURITY OF CRITICAL INFRASTRUCTURE IN TERMS OF RISKS AND CRISES**, Marjan Gjurovski, Lazar Gjurov, International scientific and professional conference, „The Police College reasearch days in Zagreb“ 21-22.4.2016 Zagreb, Croatia.
  12. **BUSINESS ANGELS IN MACEDONIA**, Ljubomir Drakulevski, Angelina Taneva-Veshoska, Lazar Gjurov, Slavica Trajkovska, International scientific conference „Researching Economic Development and Entrepreneurship in Transitional Economies“, Faculty of Economic, University of Banja Luka, Republic of Srpska, 2011.
  13. **ВАЖНОСТА НА ОБУКАТА ЗА ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА И КОМУНИКАЦИЈАТА ВО КРИЗНИ СИТУАЦИИ**, Жанет Ристовска, Лазар Ѓуров, Меѓународно научно списание за одбрана, безбедност и мир на Министерството за одбрана на Република Македонија, 2014, (EBSCO).
  14. **THE ROLE OF THE TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP IN THE PROCESS OF MOTIVATING THE HUMAN RESOURCES IN THE ORGANIZATION**, Lazar Gurov, Angelina Taneva Veshovska, International science conference Contemporary management challenges and the organizational sciences, BAS Institute of managment, Bitola, Business Academy Smilevski, Skopje, Bulent Ecevit University - Zonguldak, Turkey, 2013.
  15. **THE ROLE OF THE LEADER'S APPROACH IN OVERCOMING SOCIAL CONFLICTS**, Lazar Gjurov, Angelina Taneva Veshovska, Kemo Djozo, International scientific conference Macedonia and the Balkans, a hundred years after the world war I – security and euro-atlantic integrations, UKLO, Ohrid 2014 (EBSCO).
  16. **ROLE OF THE ARMED FORCES OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA (ARM) IN THE CRISES MANAGEMENT SYSTEM**, International scientific conference „Contemporary Concepts of Crisis Management“, UGD Stip, CUK Skopje, Jhons Hopkins - School of education USA, Ohrid, 15-16.12.2016.

Учествувал на пет меѓународни научно истражувачки конференции и симпозиуми:

1. Меѓународна конференција за бизнис, економија и финансии „**Од либерализација до глобализација – предизвици на светот што се менува**“ – 2012 на Економски факултет – Универзитет „Гоце Делчев“ Штип.
2. Меѓународна научна и професионална конференција „**The Police College reasearch days in Zagreb**“ 21-22.4.2016 во Загреб, Хрватска.
3. International scientific conference „**Macedonia and the Balkans, a hundred years after the**

- world war I – security and euro-atlantic integrations**“ in Ohrid, Faculty of Security - Skopje, 2014. (EBSCO indexed)
4. International scientific conference „**Researching security - approaches, concepts and policies**“ in Ohrid, Faculty of Security - Skopje, 2015. (EBSCO indexed)
  5. International scientific conference „**Contemporary Concepts of Crisis Management**“ 15-16.12.2016, Ohrid, UGD Stip, CUK Skopje, Johns Hopkins - School of education.

Д-р Лазар Ѓуров има изразено учество во домашни и меѓународни научно истражувачки, апликативни, високо образовен и обранбено-безбедносни проекти.

1. Научно истражувачки проект **Advanced Systems for Prevention and early detection of forest fires „ASPIres**“ на Европската програма на операции за цивилна заштита и хуманитарна помош (European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (ECHO), 2017 година.
2. Проект според НАТО програмата Наука за Безбедност и Мир „**Напреден тренинг курс за лидери на стратегиско ниво на тема Воените и одбранбените аспекти на граничното обезбедување во Југоисточна Европа**“, 2017 година.
3. Проектот „**ЗАЕДНО ЗА УСПЕХ: млади претприемачи, движечка сила за добри меѓуетнички односи**“ финансиран од Европската Унија, имплементиран од Фондацијата за Менаџмент и индустриско истражување, 2016 години.
4. Научно истражувачки проект „**Лидерство за одржлив развој во македонските организации**“ воден од Институт за истражување во областа на животна средина, градежништво и енергетика - ИЕГЕ во соработка со Економски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2015 година.
5. Проект за **прераснување на РТЦК во ПзМ центар за едукација и обука** согласно концептот на НАТО за ПзМ центри за едукација и обука, 2012 година
6. Научно истражување „**Анализа со конкретни мерки за подобрување на состојбата во Дирекцијата за заштита и спасување и Центарот за управување со кризи**“, за потребите на Владата на РМ застапувано од Министерството за транспорт и врски, 2014 година.
7. Член на академскиот одбор на Меѓународен високо образовен и обранбено-безбедносен проект „**Леген кампус-2013**“, Министерство за одбрана, Воена академија, 2013 година.
8. Изработка на научна студија на тема „**Анализа на поставеноста и заканите по таканаречениот широк концепт за безбедност во Република Македонија и нејзините сектори: Воена безбедност, Политичка безбедност, Социетална безбедност, Економска безбедност и Еколошка безбедност**“ за потребите на Секторот за поддршка на Министерот за одбрана, 2013 година.
9. Раководител на подготовките и организацијата на симпозиумот на тема „**Етика, интегритет и воена професија**“ со претставниците од Кралскиот Воен Колеџ Sain-Jean од Канада, 2016 година.
10. Научно истражувачки проект „**Одржлив развој во организациите во балканските земји**“ воден од Институт за истражување во областа на животна средина, градежништво и енергетика - ИЕГЕ во соработка со : Економски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2015 година.

Бил член на 5 комисији за избор на соработници и наставници на Воената академија и Бизнес Академија Смилевски.

1. Член на рецензиска комисија за избор на соработник на Воената академија, 2013
2. Член на рецензиска комисија за избор на наставник на Воената академија, 2013
3. Член на рецензиска комисија за избор на наставник во насловно звање за предметот Деловно преговарање на БАС, 2014
4. Член на рецензиска комисија за избор на наставник во насловно звање за предметот Напредно преговарање на БАС, 2014
5. Член на рецензиска комисија за избор на наставник во насловно звање за предметот Напредно одлучување на БАС, 2015

III. СТРУЧНО АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦИОНО РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ

Во поглед на професионалното ангажирање и планско-програмските активности на кандидатот, треба да се истакне дека д-р Лазар Ѓуров, доцент бил *член* и активно учествувал во работата на повеќе работни групи формирани од Владата на РМ, Министерството за одбрана и Воената академија.

Бил *претседател* на на комисија за спроведување на конкурсот за запишување на слушатели за стручно оспособување и усовршување за родот авијација на Воената академија во 2012 и 2013 година.

Член на уредувачки одбор на Меѓународното научно списание за обрана, безбедност и мир „Современа Македонска Одбрана“, Министерство за одбрана, 2013 година.

Член на комисија за изработување на Правилник за изменување и дополнување на правилникот за систематизација на работните места на Воената академија, 2013 година.

Сите активности од оваа област се прикажени во продолжение:

1. Член на комисија за проведување на приемен испит на специјалистички стручни студии (специјализација) на Воената академија во учебната 2013/2014 година.
2. Член на работна група за ревизија на Студиските програми за прв циклус на студии и утврдување на потребите за измена и дополна на Статутот и на систематизацијата на Воената академија, 2014 година.
3. Член на комисија за изработување на Правилник за изменување и дополнување на правилникот за систематизација на работните места на Воената академија, 2013 година.
4. Член на организациски одбор на студентска конференција „Интеграција на Република Македонија во НАТО и новите безбедносни предизвици“, Министерство за одбрана, 2012 година.
5. Претседател на комисија за спроведување на конкурсот за запишување на слушатели за стручно оспособување и усовршување за родот авијација на Воената академија, 2012 година.
6. Претседател на комисија за спроведување на конкурсот за запишување на слушатели за стручно оспособување и усовршување за родот авијација на Воената академија, 2013 година.
7. Член на работна група за подготовка на програми за развој на лидерски способности за старешините на тактичко ниво (командири на чети и штабни офицери во баталјон), 2013 година
8. Член на комисија за определување на родови кои се школуваат на Воената академија, 2015 година.
9. Координатор на проект Ораторски натпревар по повод јубилејот 20 години Воена академија, 2015 година.
10. Член на работна група за подготовка на нова програма за реализација на курсот за командири на чети на родовоите и логистичките специјалности, 2014 година
11. Избран за ментор на 16 питомечка класа на Воената академија, 2012 година.
12. Член на комисијата за втор циклус на студии на Воената академија, 2013 година.
13. Студиско патување во седиштето на НАТО, Мисијата на РМ при НАТО во Брисел и Врховната Команда на Алијансата за Европа (SHAPE) во Монс, 2013 година.
14. Член на дисциплинска комисија во Воената академија, 2016 година.
15. Член на уредувачки одбор на Меѓународното научно списание за обрана, безбедност и мир „Современа Македонска Одбрана“, Министерство за одбрана, 2013 година.

Д-р Лазар Ѓуров меѓу другите активности завршил *два курса* во организација на Бринатскиот совет во Република Македонија:

1. Курс за Academic Teaching Excellence, реализиран од Британскиот совет во РМ, 2016 година.
2. Курс за English Language Training Course - Level B2 согласно на Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) во рамките на „Peacekeeping English Project

финансиран од Владата на Велика Британија и Северна Ирска, реализиран од Британскиот совет, 2016 година.

Воедно има изразена вклученост како *консултант и обучувач* во неколку различни видови на активности:

1. Дводвенна обука за Развој и имплементација на младински политики во соработка со ЈЕС Инкубатор, подржана од Европска комисија, 2016 година.
2. Обука на тема Менаџерање на време организирана од ПСМ YES Бизнис Инкубатор. Учесници на обуката беа вработени од неколку компании: Кодвел, Retell LTD UK, Кафе Веднинг Група, 2013.
3. 7 дневен Лидерски камп во соработка со Младите МОЖАТ на Пониква, 2016 година
4. Едно двевна обука за Развој на млади преку менторство и коучинг, Младите МОЖАТ, 2016 година.
5. Обука на тема Комуникациски вештини организирана од Институтот за индивидуален и организациски развој „СИМБИОТИКА“, со уникатен пристап: 1 ден обука, 6 дена примена, 1 ден за рефлексива, во периодот 21-28.02.2016.
6. Обука на тема Менаџирање на време организирана од Институтот за индивидуален и организациски развој „СИМБИОТИКА“, со уникатен пристап: 1 ден обука, 6 дена примена, 1 ден за рефлексива, во периодот 20-27.12.2015.
7. Обука на тема Лидерство и тимска работа организирана од Младите можат, во рамките на проектот Make a change, be a VOLUNTEER – 3, 11-12.12.2015.
8. 7 дневен Лидерски камп во соработка со Младите МОЖАТ на Охрид, 2015 година.
9. Говорник на Мотивациски викенд на тема Личен развој, настан за мотивирање на млади преку споделување на лични успешни приказни од говорниците, организиран од Младите можат, 03-04.10.2015.
10. Главен обучувач на Лидерскиот камп организиран од Младите можат во партнерство со SEED – Швајцарија, во рамките на проектот Младински лидерски иницијативи, 23-29.04.2015.
11. Обука на тема Комуникациски вештини реализирана од Институтот СИМБИОТИКА за потребите на компанијата СИМПЕКС од Битола, 24.01.2015.
12. Обука на тема Менаџирање на време организирана од Институтот за индивидуален и организациски развој „СИМБИОТИКА“, со уникатен пристап: 1 ден обука, 6 дена примена, 1 ден за рефлексива, во периодот 16-23.03.2014.
13. Говорник на Мотивациски ден, настан за мотивирање на млади преку споделување на лични успешни приказни од говорниците, организиран од Младите можат, 12.03.2014.
14. Обука на тема Волонтирање, лидерство во заедницата и тимска работа организирана од Младите можат во партнерство со SEED – Швајцарија, во рамките на проектот Make a change, be a VOLUNTEER, ноември – декември 2013.
15. Обука на тема Менаџерање на тимови организирана од ПСМ YES Бизнис Инкубатор. Учесници на обуката беа вработени од неколку компании: Retell LTD UK, Кафе Веднинг Група, Евро Линк Осигурување, 2013.
16. Обука со студентите на Ромаверзитас на тема Менаџирање на време, под покровителство на USAID и Ромски образовен форум, 2013.
17. Реализиран дводневен Тимбилдинг – Тимска работа со вработените од СОС Детско село Македонија, Маврово, хотел Аплина, 2012.
18. Реализиран дводневен Тимбилдинг – Тимска работа со вработените од компанијата АКЦЕНТ Компјутери, Берово, хотел Манастар, 2011.

Д-р Лазар Ѓуров покрај другите активности има 12 *настапи на медиумите* од кои 3 на телевизија и 9 објавени текстови во списанија и веб портали:

1. Гостување на емисијата на ТВ Сител на тема Менаџмент на време во 2014 година.
2. Гостување на емисијата на НАША ТВ на тема Деловно преговарање во 2015 година.
3. Гостување на емисијата на НАША ТВ на тема Организациски конфликти во 2016 година.
4. Објавен текст во Б2Б магазин за трговскиот сектор INSTORE „Големиот скок“.

5. Објавен текст во Б2Б магазин за трговскиот сектор INSTORE „Конфликт - опасност или можност“.
6. Објавен текст во Б2Б магазин за трговскиот сектор INSTORE „Грешка - да се казни или не?“.
7. Објавен текст во Б2Б магазин за трговскиот сектор INSTORE „Нејзиното височество АСЕРТИВНОСТА“.
8. Објавен текст во Б2Б магазин за трговскиот сектор INSTORE „И...на теренот се случува тим“.
9. Објавен текст во Б2Б магазин за трговскиот сектор INSTORE „Лидер - се раѓа или се создава“.
10. Објавена колумна на бизнис потралот bi.mk „За вистинските херои“.
11. Објавена колумна на бизнис потралот bi.mk „Подготвен ли си да се менуваш?...и зошто не?“.
12. Објавена колумна на бизнис потралот bi.mk „Изгубени во профитот“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на направениот преглед и евалуација на доставените материјали повеќе од очигледно е дека кандидатот д-р Лазар Ѓуров, доцент, во континуитет квалитетно, одговорно и совесно ја извршува наставно-научната, наставно-образовната и стручно-апликативната дејност. Од самиот преглед и карактеризација на изработените, рецензирани и објавени трудови и други активности јасно се гледа исклучително плоден научно-стручен развој на кандидатот.

Согласно со Законот за високо образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“, каде што Воената академија е придружна членка и опусот на неговата работа, прикажан со печатени трудови во меѓународни научни и стручни списанија, две објавени книги, учество на повеќе национални и меѓународни конференции, носител на проект и учество во неколку научно-истражувачки проекти, одржани бројни предавања по покана, учество во органите и телата на Воената академија и други државни институции, кандидатот целосно ги исполнува сите услови за избор во повисоко наставно-научно звање.

Затоа, со големо задоволство и чест му предлагаме на Наставно-научниот совет на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“, Скопје кандидатот д-р Лазар Ѓуров, доцент, мајор да го избере во звањето **вонреден професор** во научното подрачје: општествени науки, научно поле: организациони науки и управување (менаџмент) во научните области: менаџмент системи, деловно комуницирање и управување со човечки ресурси

РЕЦЕНЗИОНА КОМИСИЈА:

1. д-р Љубомир Дракулевски, ред. проф.,
Економски Факултет – Скопје, УКИМ, с.р.
2. д-р Трајко Мицески, ред. проф.,
Економски факултет - Штип, УГД, с.р.
3. д-р Трајан Гоцевски, ред. проф.,
Филозофски факултет – Скопје, УКИМ, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДИРААТ ПРИ ИЗБОРОТ ВО ЗВАЊЕ

Ред. број	Наставно-образовна дејност	Поени		Вкупно поени
		во земјата	во странство	
1	Избран во звање асистент	1x15		15
2.	Избран во звање доцент	1x30		30
ВКУПНО				45
Ред. број	Научноистражувачка дејност	Поени		Вкупно поени
		во земјата	во странство	
1.	Научен труд објавен во списание со ИФ (останати автори)	1x5		5
2.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор)	1x9		9
3.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор)	1x6		6
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (останати автори)	1x3		3
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир	12x2	-	24
6.	Одржано предавање по покана од научна институција	4x2	-	8
7.	Учество на научен собир (усно)	5x1,5	-	7,5
8.	Претседател на организационен одбор на научен собир	1x2	-	2
9.	Член на организационен одбор на научен собир	1x1	-	1
10.	Студиски претстој во странство	1x8	-	8
11.	Раководител на научен проект	-	1x6	4
12.	Учесник на научен проект	2x2	1x3	7
13.	Награди и признанија	1x5	-	5
ВКУПНО				89,5
Ред. број	Стручно-апликативна дејност	Поени		Вкупно поени
		во земјата	во странство	
1.	Книга	2x10	-	20
2.	Пленарно предавање на стручен собир	25x2	-	50
3.	Учесник на научен проект	3x5	-	15
4.	Елаборати и експертизи	2x2	-	4
5.	Класен раководител	1x4	-	4
6.	Член на факултетски орган, комисија	10x2	-	20
ВКУПНО				113
ВКУПНО ОД ТРИТЕ КАТЕГОРИИ				247,5

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ УПРАВУВАЊЕ И КОМАНДУВАЊЕ И ВОЕНИ ДОКТРИНИ НА ВОЕНАТА АКАДЕМИЈА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Наставно-научниот совет на Воената академија “Генерал Михаило Апостолски” во Скопје, на својата седница, одржана на 17.02.2017 година, формира Рецензентска комисија во врска со пријавата од доц. д-р Димче Петровски на конкурсот објавен во “Дневник” и “Коха” на 01.02.2017 г., за избор на наставник во сите звања во научното подрачје: општествени науки, научно поле: Одбрана, во научните области: Управување и командување и Воени доктрини на Воената академија во Скопје. Рецензентската комисија, во состав:

- д-р Зоран Нацев, редовен професор – претседател;
- д-р Оливер Бакревски, вонреден професор – член;
- д-р Ѓорѓи Малковски, редовен професор – член.

Врз основа на доставениот материјал на Наставно-научниот совет на Воената академија му го предлага следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

д-р Димче ПЕТРОВСКИ е роден на 15.10.1961 година во Велес. Основното образование го завршил во населбата Чашка, Велешко, во 1976, а средното градежно во Скопје, во 1980 година. Своето високо образование го продолжил на Воената академија во Белград, каде што, по завршувањето во 1984 година, бил произведен во чин потпоручник.

Во текот на својата професионална работа, Петровски постојано водел грижа за своето стручно и научно усовршување. Во текот на 1995-1996 година ги има следено и завршено постдипломски студии за командни и штабни должности на Воената академија “Михајло Апостолски” во Скопје, а на планот на натамошното доусовршување во воената наука, во 2005-2006 година го завршил Факултетот за национална безбедност и одбрана при Воената академија “Г. С. Раковски” во Софија, Република Бугарија. Во меѓувреме, за потребите и развојот на воената служба во АРМ завршил и повеќе други специјалистички курсеви.

На полето на натамошното научно усовршување, Петровски ги има следено и завршено постдипломските студии на Институтот за одбранбени и мировни студии на Филозофскиот факултет во Скопје, каде, во 2008 година, го одбрал магистерскиот труд под наслов “Концептуален развој и организациона трансформација на АРМ во функција на интегрирањето во НАТО”. Во 2011 година на истиот факултет ја одбрал и докторската дисертација под наслов “Меѓународни воени операции и учество на АРМ во нив”.

На професионал план, како воено лице, Петровски од 1984 година до денес извршувал повеќе должности и тоа од командир на вод до командант на бригада, како и должностите началник на одделение за планирање во ГШ на АРМ, портпарол на АРМ, член на Комисијата за изработка на Стратегијата за влез на Република Македонија во НАТО, одредена од страна на Владата на Република Македонија и командант на Командата за обука. Со указ на Претседателот на Република Македонија, во 2007 година е унапреден во чин бригаден генерал, а во 2013 година во чин генерал –мајор. Од 2012 година ја извршува должноста директор во ГШ на АРМ.

Во текот на кариерата двапати бил вонредно унапредуван, а во 2000 година е одликуван со орден за воени заслуги од страна на командантот на Националната гарда на државата Вермонт од САД. За особени заслуги во воената служба добитник е на златна значка на АРМ од НГШ на АРМ и со сребрена значка за долгогодишна служба во АРМ и МО.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА И НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Д-р Димче Петровски е автор на публикуваниот монографски труд: “Реформи во одбраната АРМ“, во коавторство со проф. д-р Оливер Бакревски. Во оваа книга е применет научниот метод на широко презентирање на материјалот согласно хронолошкиот и компаративниот метод за овој вид научни дела. Имено, авторите материјалот го поделил хронолошки и тематски во зависност од содржината на документите, водејќи при тоа сметка за нивната содржинска проблематика и континуираност на разработуваниот проблем. Притоа многу успешно се разработени документите и литературата во кои се опфаќаат реформите на безбедносниот сектор како концепт, реформите на одбранбениот сектор во Република Македонија и потребата од трансформација, при што посебен акцент е даден на генезата на развојот на одбраната на АРМ, на воспоставувањето на системот за одбрана на РМ по нејзиното осамостојување, на одредување на моделот на одбраната, на формирањето на АРМ, на првата организациско-формациска структура на АРМ, на почетокот на суштинските реформи во организациско-формациската структура на АРМ и на слабостите и недостатоците во одбраната на АРМ во последните години.

Авторите многу прецизно, осмислено и концизно ги одбрале документите и литературата во кои се елаборираат конкретни содржински показатели за одредување на моделот за интерпретација на резултатите од емпириското истражување за специфичноста на реформите во одбраната на РМ. Посебен акцент при истражувањето е ставен на концептуалната рамка и опфатот на истражувањето, со посебна анализа на интерпретација на резултатите од спроведеното истражување во врска со реформите во одбраната, во издвојувањата за потребите на одбраната, за потребата од координација на безбедносната заедница во РМ, за концептот на соработка и поддршка на АРМ на полицијата, но, и за начинот на пополнување на Армијата со регрутни обврзници наспроти пополнувањето со професионални војници, општо за резервниот состав и за управување и раководење со одбраната и стручната подготовка и вршењето на функциите во одбраната и во цивилната и демократската контрола над вооружените структури, со посебен акцент на теориските и апликативните согледувања од истражувањето. Книгата претставува прва сублимирана научна анализа посветена на реформите во одбраната како значаен сегмент кој се повеќе се наметнува во современата воена доктрина во светот.

Покрај оваа важна публикација, доц. д-р Петровски има објавено и повеќе други трудови и предавања, а бил и раководител на поголем број проекти од областа на одбраната, член на уредувачки одбори, рецензент на трудови од областа на одбраната, и тоа:

- „NATO’s Partnership Polisy and its Perspectives,,
Contemporary Macedonian Defence, Internacional Scientific Defense, Security and Peace,
Journal of the Ministry of Defence of the Republic of Macedonia, Vol 15. No-28(2015)
p.81-92, Skopje.
- Интернационална научно-експертска конференција „Концепт за резервни сили во АРМ,,
- Одржано предавање по покана на Воената академија, Скопје на тема: „Организација на системот за одбрана на Република Македонија,,
- Координатор на научно-истражувачки проект „Реформи во одбраната”;
- Раководител на изработка на Преглед на одбранбени способности за 2016 година, во делот за АРМ;
- Раководител за спроведување на консултации за изработка на Долгорочен план за развој на одбраната 2014-2023;
- Раководител за изработка на Предлог-план за формирање и развој на резервни сили во АРМ;
- Раководител за изработка на Стратегиски одбранбен преглед на Република Македонија;
- Раководител за изработка на Стратегија за одбрана на Република Македонија;

- Заменик Раководител за организациони и стручни подготовки за билатералните ПАРП консултации на Република Македонија и НАТО;
- Член на уредувачки одбор на научно списание „Современа македонска одбрана“;
- Рецензент на научни трудови;

Воедно, во стручно-апликативната дејност доц. д-р Димче Петровски во овој изминат период има одржано повеќе стручни предавања од областа на одбраната, и тоа:

- Пленарно предавање на стручен собир за Концептот на резервните сили одржано во Велес, пред преставници на резервните офицери и подофицери на Република Македонија, 04.06.2016 година;
- Учество на стручен собир по повод 25 години од настаните во Крива Паланка и превземањето на македонската граница од страна на резервните сили во Крива Паланка, 11.03.2016 година;
- Изготвување на извештаи од анализи за состојбите во АРМ-40;
- Елаборати и експертизи за изработка на воено-стручна литература во АРМ-5;

Учество на стручен собир на тема: „Организација на обуката во НАТО и ПЗМ“, Рим, 2016 година;

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на опсежната анализа, можеме да кажеме дека кандидатот својата поставена цел за научно елаборирање на проблемите од воената област успешно го решил со умешно конципирање на хронолошкиот фактор и материјалната поткрепа на текстовите со бројна документација и литература. Покрај тоа, вакви трудови се послабо застапени во нашата понова воена наука (досега се објавувани претежно трудови од странски автори кои сосема малку го елаборирале овој проблем) и ќе претставува пополнување на еден празен простор во поновата воена наука на Македонија за кој одамна се чувствуваше потреба.

При извршеното бодирање на комплетната наужноистражувачка и апликативна дејност на доц. д-р Димче Петровски, а според важечките Закон за високото образование и Закон за научно-истражувачка дејност, Комисијата заклучи дека тој го има потребниот број бодови, што се потврдува со табелата трудови приложена кон оваа рецензија.

На крајот, Рецензентската комисија ја има таа чест и задоволство, на Наставно-научниот совет на Воената академија во Скопје да му предложи да го избере доц. д-р Димче ПЕТРОВСКИ во Вонреден професор во наставно-научната област Управување и командување и Воени доктрини.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА:

1. д-р Зоран Нацев, редовен професор – претседател, с.р.
2. д-р Оливер Бакревски, вонреден професор – член, с.р.
3. д-р Ѓорѓи Малковски, редовен професор – член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

РБ	Наставно-образовна дејност	Поени				ВКУПНО
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Избран во звање доцент	1	30			30
В К У П Н О						30
РБ	Наставно-истражувачка дејност и стручно уметнички активности	Поени				ВКУПНО
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Монографија или научна книга	1 x 10				10
2.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир	1	2			2
3.	Одржани предавања по покана од научна институција, музички настап на официјален концерт	1	2			2
4.	Раководител на научен проект	7	4			28
5.	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати)	2	2			4
6.	Рецензент на научен труд	3	2			6
В К У П Н О						52
РБ	Стручно апликативна дејност и организационо развојна дејност	Поени				ВКУПНО
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Пленарно предавање на стручен собир	2	2			4
2.	Елаборати и експертизи	2	2			4
3.	Изготвување на извештаи и анализи	40	0,1			4
В К У П Н О						12
ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ						94

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ АРХИТЕКТУРА НА СМЕТАЧКИ СИСТЕМИ, ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ И МРЕЖИ И ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИИ НА ВОЕНАТА АКАДЕМИЈА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 03-11/42 од 23.02.2017 година донесена на 64 седница на наставно-научниот совет на Воената академија, одржана на 23.02.2017 година, формирана е Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања во научното подрачје: техничко-технолошки науки, научно поле: компјутерска техника и информатика, научна област: архитектура на сметачки системи, информациона системи и мрежи и обработка на информации на Воената академија при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип во следниов состав:

- проф. д-р Владимир Трајковиќ, редовен професор од наставно-научната област информатика и компјутерско инженерство, Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје;
- проф. д-р Митко Богданоски, вонреден професор од наставно-научната област: теорија на информации и комуникации, антени и простирање на бранови и радиокомуникација, Воена академија, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип;
- проф. д-р Југослав Ачкоски, доцент од наставно-научната област информациона системи и мрежи, програмски јазици и технологии, Воена академија, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“ на 09.02.2017 година и во предвидениот рок се пријави д-р Димитар Богатинов.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Воената академија да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Димитар Богатинов е роден на 02.09.1983 година во Велес, Република Македонија. Основното и средното образование го завршува во Свети Николе, а во 2006 година дипломира на Воената академија во Скопје, со што се здобива со звање дипломиран офицер.

Втор циклус на студии завршува во 2009 година на Електротехничкиот факултет при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје. Со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Современ концепт за обука во армијата базиран на симулирани борбени услови” стекнува научен степен Магистер по електротехника од областа на компјутерска техника и информатика.

Третиот циклус на студии го завршува во Март 2016 година на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје. Со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Развој, имплементација и евалуација на напредни образовни технологии во военото образование и обука” и се стекнува со академски степен – доктор по технички науки.

ЗАКОНСКИ УСЛОВИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ

д-р Богатинов ги исполнува законските услови за избор во звање доцент и тоа:

1. Завршено трет циклус студии - доктор по технички науки.
2. Првиот циклус на студии го има завршено со среден просек од 8,98, а вториот циклус на студии со среден просек 10,00.
3. Има објавено три научни трудови во научно списание со импакт фактор во последните пет години.

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Импакт фактор
1.	Dimitar Bogatinov , Petre Lameski, Vladimir Trajkovik and Katerina Mitkovska- Trendova	Firearms training simulator based on low cost motion tracking sensor	Multimedia Tools and Applications, 76(1), 1403-1418.	Thomson Reuters Journal Citation Report IF: 1.346
2.	Mitko Bogdanoski, Aleksandar Toshevski, Dimitar Bogatinov , Marjan Bogdanoski	A novel approach for mitigating the effects of the TCP SYN flood DDoS attacks,	World Journal of Modelling and Simulation Vol. 12 (2016) No. 3, pp. 217-230	Scopus IF: 0.179
3.	Achkoski, Jugoslav, S. Koceski, D. Bogatinov , B. Temelkovski, G. Stevanovski, and I. Kocev	Remote triage support algorithm based on fuzzy logic	Journal of the Royal Army Medical Corps (2016): jramc-2015	Thomson Reuters Journal Citation Report IF: 0,662

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА И НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Кандидатор д-р Димитар Богатинов, од 2006 година е активно воено лице во Армијата на Република Македонија (АРМ). Од почетокот е вклучен во системот на военото образование и обука во АРМ, најнапред како командир на питомечки вод, а подоцна и како раководител на Одделение за напредни образовни технологии и симулациска поддршка на наставата, во Воената академија во Скопје, каде што работи и во моментов. Во 2010 година е избран за соработник во наставно научна област системско инжинерство, а во 2013 е реизбран во научното поле компјутерска техника и информатика, научна област: Информациони системи и мрежи.

Во Август 2016 година е избран за насловен доцент во наставно научното подрачје на „Техничко технолошките науки“, во наставно научната област „Компјутерска техника и информатика“ на Институтот за дигитална форензика при Универзитетот „Евро Балкан“ – Скопје.

Има објавено повеќе научни трудови во земјата од областите што се предмет на неговиот интерес. Кандидатот одлично го познава англискиот јазик и во работата успешно се служи со компјутерската техника.

Кандидатот во текот на неговата **наставна активност**, одговорно, стручно, квалитетно и креативно ја организирал и изведувал наставата по предметите:

- Компјутерски системи и мрежи;
- Моделирање и симулации;
- Управување со информации и информациона технологии;
- Информатика и дигитални комуникации;

- Телекомуникации во одбранбено безбедносниот систем;
- Проектирање на компјутерски мрежи;
- Безбедност на комуникациско информациски системи;
- Информациско-комуникациски системи во одбранбениот, безбедносниот и заштитниот систем;
- Мрежна архитектура и протоколи;
- Телекомуникациски мрежи.

За наставата на првиот циклус на студии на Европски универзитет - Скопје е ангажиран за изведување на наставата по предметите:

- Мрежни уреди и администрација;
- Мрежни протоколи;
- Оперативни системи;
- Проектирање на компјутерски мрежи.

Кандидатот бил ангажиран во реализацијата на голем број домашни и меѓународни активности и курсирања, од кои овде ги наведуваме само позначајните:

- Раководење на обука – Симулациски вежби, Велес, 23-25 Септември 2008 година;
- Менаџмент за прашања поврзани со истражување и развој во доменот на одбраната, Скопје, Јуни 2009 година;
- Практична презентација на далечинско учење, Вермонт- САД, 09-14.2009 година
- Летните кампус од 2010 до 2016 година – Офицер за информациско-комуникациска поддршка, ЦО Пепелиште, Македонија;
- NATO staff officer language course, Budapest – Hungary, 18 – 30.10.2011
- Техничка поддршка и учество во „НАТО Регионалната летна школа за сајбер одбрана“, во организација на Воената академија од Скопје и Правниот факултет од Љубљана, Р.Словенија., 20-26.10.2013 година, Охрид, Р. Македонија.
- НАТО центарот за извонредност – НАТО курс „Користењето на сајберпросторот од страна на терористите, 05-09 Мај 2014 година, Анкара Република Турција, (Предавач).
- Регионалната школа за сајбер одбрана, „Користењето на сајбер просторот од страна на терористите,, 05-12.2014 година, Охрид, Македонија (Организатор и учесник).
- Учество во работилница за градење на сајбер резистентно општество, 12-14.05.2015 година, Охрид, Македонија (Организатор и учесник).
- Учество во „Cyber Endeavor Regional Seminar" број 3, 23 до 25 јуни 2015 година, Атина, Р.Грција.

Покрај ова во моментот работи на 2 меѓународни проекти:

- НАТО SPS повеќегодишниот проект SIARS (Smart I (eye) Advisory Rescue System) 2015-2018 година.
- Учество на двегодишен истражувачки проект во доменот на градење на сајбер резистентно општество во регионот на Југоисточна Европа (ЈИЕ). во соработка со центарот за безбедносна соработка – „Раквијак“ од Загреб, Р. Хрватска (Организатор и учесник) 2015-2017 година.

Наставно-образовната дејност на д-р Димитар Богатинов се гледа и во воведувањето на современи методи и технологии во наставниот процес, пред се во користењето на напредни образовни и компјутерски техники во наставата. Во текот на кариерата е ангажиран како организатор и предавач на повеќе домашни и странски работилници и курсеви.

Во рамките на професионалното ангажирање активно е вклучен во изработката на студиските програми на Воената академија, прием на студенти/питомци како и пилоти, член е на комисијата за настава и НИР, член на комисији за евалуација на наставниот и соработничкиот кадар како и евалуација на студентите, како и член на работни група за подготовка и реализација на меѓународно одбранбено-безбедносни проекти „Летен Кампус“.

ОБЈАВЕНИ ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ НА НАУЧЕН СОБИР

КАРАКТЕРИСТИКИ НА СИМУЛАЦИСКИОТ ПАКЕТ ВИРТУЕЛНО БОЈНО ПОЛЕ (VBS) И МОЖНОСТИ ЗА ПРИМЕНА ВО ВОЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА, Димитар Богатинов, Славко Ангелевски, Невена Серафимова, Национална конференција за електроника, телекомуникации, автоматика и информатика - ЕТАИ, Охрид, Септември 2009 година.

Во трудот е даден преглед на карактеристиките на симулацискиот пакет VBS и можностите за негова примена во рамките на военото образование и обука. Моделирањето и симулациите може да обезбедат ефикасен, флексибилен и економичен метод за подобрување на подготовките и изведувањето на операциите, со можност за нивна примена во областите на планирање во одбраната, обуката, извежбувањето, поддршката на операции, истражувањето и развојот на технологии. Виртуелната симулација VBS е заснована на технологијата на воените игри и е наменета за обука и извежбување во вештачки креирана средина, со цел за подобрување на степенот на обученост.

“СЕРИОЗНИ ИГРИ“ – ПРИМЕНА НА ТЕХНОЛОГИЈА НА КОМПЈУТЕРСКИ ИГРИ ВО ВОЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА, Славко Ангелевски, Невена Серафимова, Димитар Богатинов, Национална конференција за електроника, телекомуникации, автоматика и информатика - ЕТАИ, Охрид, Септември 2009 година.

Овој труд претставува осврт на користењето на технологијата на компјутерски игри во рамките на военото образование и обука. Надоврзувајќи се на долгата историја на користење на игрите во војската, употребата на компјутери во реализацијата на воените игри може значително да го подобри нивниот квалитет. Разгледана е технологијата и методологијата за учење и обука со помош на воените игри, како алатка која може да го подигне квалитетот на военото образование и обука.

ПРОТОТИП АПЛИКАЦИЈА ЗА Е- АРХИВ, Југослав Ачковски, Славко Ангелевски, Димитар Богатинов, Национална конференција за електроника, телекомуникации, автоматика и информатика - ЕТАИ, Охрид, Септември 2009 година.

Во трудот е презентиран развојот на прототип апликација за електронски архив. Со него се овозможува следење на современите архивски трендови, транспарентност на дигитализираната граѓа, прилагодување на влијанието на технологијата во променана информациската околина, заштита на дигитализираната и класичната граѓа, истражување на електронската архивска граѓа, како и истражување од далечина со што архивската граѓа станува достапна од било која точка на земјата во било кое време. Трудот е посветен на опис на апликацијата за електронски архив, наречена „е - архив“, изработена врз база на платформата LotusNotes. Бидејќи прототипот апликација е имплементиран модул на WEBPortal, разработена е структурата и содржината на WEBPortal – от со сите неговимодули, при што поединечно се презентирани карактеристиките на секој модул.

MODEL OF FIREARMS SIMULATOR BASED ON A SERIOUS GAME AND SENSOR TECHNOLOGY, Dimitar Bogatinov, Slavko Angelevski, Vladimir Trajkovik, 5th European Conference on Games Based Learning, Athens, Greece 20-21 October 2011

Целта на овој труд е да се даде нов пристап за изградба на симулатор за гаѓање кој се базира на Сериозната игра - Виртуелна бојно поле 2 (VBS2) и сензори за детекција на движење. Сензорот за детекција на движење се користи да ги детектира движењата на оружјето и

да ги пренесете на API VBS2 за да се создаде реално движење на оружје.

Главен фокус на овој труд е изнаоѓање на решенија за надминување на проблемот со преносот на сигнали од сензорите до компјутерот, така што се ќе биде претставено во виртуелната 3D средина на VBS2 во реално време. Покрај ова во трудот е направена споредба на овој модел со слични модели кои се користат од страна на НАТО сојузниците, и ги опишува предизвиците и нашите планови за работа во иднина.

IMPLEMENTING SERIOUS GAMES IN ARMY EDUCATION AND TRAINING-CONCEPT OF THE MACEDONIAN MILITARY ACADEMY, *Dimitar Bogatinov*, Slavko Angelevski, Vladimir Trajkovik, ICT Inovations, Skopje, Republic of Macedonia, 14-16 September 2011.

Целта на овој труд е да го опише концепт за имплементација на сериозни игри во военото образование и обука што ние планираме да го користиме во образованието и обуката на питомци од Македонската воена академија. Трудот дава осврт на ефикасноста и ефективноста на обука базирана на игри, како и краток осврт на Сериозната игра која ние ја користиме – Виртуелно бојно поле 2 (VBS2), и можностите кои ги дава за извежбување на мали тактички тимови (обично до ниво на чета) во тактики, техники и стандардни оперативни процедури (СОП).

Главен фокус на овој труд е да го презентираме нашиот концепт за организација на Центарот за обука со VBS2 и пример мисија сп која се опишуваат можните начини на имплементација на виртуелна обука.

КОНЦЕПТ ЗА ПРИМЕНА НА „СЕРИОЗНИ ИГРИ“ ВО ВОЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА, *Димитар Богатинов*, Славко Ангелевски, Национална конференција за електроника, телекомуникации, автоматика и информатика - ЕТАИ, Охрид, 16-20 Септември 2011 година.

Целта на трудот е да се прикаже концептот за имплементација на технологијата на виртуелно опкружување и „Сериозни игри“ во военото образованието и обука на питомците во Воената академија. На почетокот направен е краток преглед на истражувањата и постигнатите резултати од доменот на ефикасноста и ефективноста во примената на „Сериозните игри“. Понатаму, накратко е објаснет софтверот од доменот на сериозни игри, кој планираме да го набавиме и користиме во рамките на образованието и обуката – Виртуелно бојно поле 2 (Virtual BattleSpace - VBS2) и можностите кои тој ги нуди за тактичка обука на тимови (најчесто до четно ниво), извежбување техники и процедури, 1176 воспоставување стандардни оперативни процедури и тимска работа. Главен фокус на трудот е представување на нашиот концепт за организациска поставеност и опремување на капацитетот за обука со VBS2. Притоа, дадени се основните елементи потребни за реализација на компјутерски подржувана вежба со корист

СИМУЛАЦИЈА НА ПРОЦЕСОТ НА ПРОЦЕСОТ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ВОЕНИ ЕДИНИЦИ, Славко Ангелевски, Зоран Миленковски, *Димитар Богатинов*, Национална конференција за електроника, телекомуникации, автоматика и информатика, Национална конференција за електроника, телекомуникации, автоматика и информатика - ЕТАИ, Охрид, 16-20 Септември 2011 година.

Во трудот е презентирана симулација на процесот на распоредување на воени единици со користење на симулацискиот софтверски пакет Logistics Functional Area Services–LOGFAS, односно неговата компонента Allie Deployment and Movement System - ADAMS. Најнапред, врз база на претпоставено сценарио изготвени се базите на податоци за реализација на симулацијата. Потоа, изведена е симулацијата заедно со изработка на детален план за распоредување и автоматска детална синхронизација на распоредот за превезување. На крајот, извршена е анализа на добиените резултати од симулацијата.

USB FLASH DRIVES - SECURITY RISKS AND PROTECTION, *Dimitar Bogatinov, Slavko Angelevski*, International Scientific Conference: The Balkans between Past and Future: Security, Conflict Resolution and Euro-Atlantic Integration, 5-8 June 2013, Ohrid, Republic of Macedonia

Овој труд ги потенцира сигурносните ризици кои се поврзани со користењето на преносните УСБ уреди. Во трудот се наведени и разработени голем број на мерки за спречување или во најлош случај намалување на овие безбедносни ризици.

VIRTUAL ENVIRONMENT FOR MILITARY TRAINING BASED ON COMPUTER GAMING TECHNOLOGY, Slavko Angelevski, *Dimitar Bogatinov*, Jugoslav Ackovski and Nevena Serafimova, *XI international Conference ETAI 2013, 26-28 September 2013 Ohrid, Macedonia*.

Сериозните игри имаат позитивно влијание врз резултатите од воената обука, при што нивните предности се во обезбедување на безбедна виртуелна околина, каде корисниците се во можност да експериментираат, тестираат и да истражуваат без сериозни последици. Целта на трудот е да се дадат основни информации за компјутерските сериозни игри и во тој контекст да се понуди нов пристап за изградба на симулатор на дејството од огнено оружје базиран врз сериозна игра и користење на технологијата на сензори за движење. Исто така, дадена е иницијална проценка на погодноста на овој вид виртуелна средина за воена обука.

GAME-THEORETIC MODELS FOR ASSESSING SECURITY OF A SOA BASED INTELLIGENCE INFORMATION SYSTEM, Nevena Serafimova, Jugoslav Achkoski, Slavko Angelevski and *Dimitar Bogatinov*, *XI International Conference ETAI 2013, 26-28 September 2013 Ohrid, Macedonia*.

Во трудот се истражува како модерната информатичка технологија нуди значајна поддршка во разузничкиот циклус (планирање, прибирање, анализирање на податоците и нивно ширење), преку промовирање на соодветно и флексибилно користење на информации. Иако разузничките информациски системи може значително да ги подобрат сегашните и да овозможат генерирање на нови работни разузнички протоколи, тие се соочуваат со сериозен предизвик - безбедноста на системот и циркулирањето на информациите. Оптимизациските техники во контекст на играта и теоријата на управување се некои од алатките кои нудат поддршка за математичко формализирање на процесот на донесување одлуки поврзани со мрежни системи за безбедност. Теоријата на играта е неодамна признаена како начин да се заобиколи проблемот на недостаток на квантитативна рамка за одлучување поврзано со безбедносни прашања, како и модел кој може да одговори поефикасно на проблемот на пресметковната комплексност и симулациите.

ANALYSIS OF THE EFFECTS OF THE TCP SYN FLOOD DDOS ATTACKS AND PROPOSED COUNTERMEASURES, Aleksandar Toshevski, Mitko Bogdanoski, *Dimitar Bogatinov*, *XII international Conference ETAI, 2015 Ohrid, Macedonia*.

Овој труд се однесува на таканаречените TCP-SYN преплаувачки напади. Во трудот се симулираат TCP SYN преплаувачки напади и се прикажуваат нивните ефекти. При тоа прикажувајќи ги методите за спречување и ублажување на ефектите од овие напади.

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание опфатено во (СЦИ/ЦА/останати)

FIREARMS TRAINING SIMULATOR BASED ON LOW COST MOTION TRACKING SENSOR, *Dimitar Bogatinov*, Petre Lameski, Vladimir Trajkovik and Katerina Mitkovska-Trendova, *Multimedia Tools and Applications*, 76(1), 1403-1418. (Thomson Reuters Journal Citation Report IF: 1.346)

Овој труд дава преглед на новокреираниот симулатор за гаѓање со ниска цена на чинење кој се базира на сензорот за детекција на движење - Мајкрософт Кинект кој дава резултати кои се во корелација со вистински живи резултати.

Овој симулатор користи Microsoft Kinect SDK базирана апликација која ги користи вградени Kinect сензори за да ја пресмета нишанетата точка на екранот, ги препознава гестовите на корисникот и аудио влезовите, и врз основа на нив врши симулација на екранот. Во трудот се

креирани три тест модули кои користат различни точки калибрација и математички равенки за точно да ја одредат точката на нишанење на огнено оружје иницијалните експерименти со креираниот симулатор покажаа дека резултатите што се спроведуваат од страна на луѓето со помош на симулатор и резултатите со реално огнено оружје за истите луѓе имаат висок коефициент на корелација од 0,82. Ова покажува дека симулаторот може да се користи во обуката за гаѓање и е добра алтернатива на постојните скапи симулатори кои се достапни на пазарот.

REMOTE TRIAGE SUPPORT ALGORITHM BASED ON FUZZY LOGIC, Achkoski, Jugoslav, S. Koceski, **D. Bogatinov**, B. Temelkovski, G. Stevanovski, and I. Kocev. Journal of the Royal Army Medical Corps (2016): jramc-2015 (**Thomson Reuters Journal Citation Report IF: 0,662**)

Овој труд претставува алгоритам за далечинска тријажа како дел од комплексен воен телемедицината систем кој овозможува континуирано следење на виталните податоци знак војници со користење на сет на сензори. Предложениот алгоритам базиран на фази логика ги користите физиолошки податоци на војниците и ги класифицира жртвите според степенот на ризик во реално време.

За да се потврди ефективноста на овој алгоритам креирани се осум различни сценарија евалуација со користење на случајни податоци на витален параметри. Состојба на сценаријата беше рангирана паралелно и од страна на системот, како и од 50 доктори со значително искуство во оваа област. Резултатите покажаа дека постои висока (0,928) просечната корелација на резултатите од класификацијата.

A NOVEL APPROACH FOR MITIGATING THE EFFECTS OF THE TCP SYN FLOOD DDOS ATTACKS, Mitko Bogdanoski, Aleksandar Toshevski, **Dimitar Bogatinov**, Marjan Bogdanoski, World Journal of Modelling and Simulation Vol. 12 (2016) No. 3, pp. 217-230 (**Scopus, SCImago Journal & Country Rank 2014 (SJR 0.179)**),

Овој труд се однесува на ранливоста на TCP протоколот, што отвара простор за DoS (Denial of Service) напади таканаречени TCP-SYN преплавувачки напади. Во трудот се користи OPNET симулација алатка за симулира на TCP SYN преплавувачки нападите и приказ на нивните ефекти. При тоа прикажувајќи ги методите за спречување и ублажување на ефектите од овие напади. Исто така, во трудот е предложена нова метода која се состои од пет модули, кои може да се користи за ублажување и заштита од разгледуваните TCP SYN преплавувачки напади, како и против други слични преплавувачки напади.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ

Поглавје од книга

AI-BASED CYBER DEFENSE FOR MORE SECURE CYBERSPACE. **Dimitar Bogatinov**, Mitko Bogdanoski, and Slavko Angelevski. Chapter in Handbook of Research on Civil Society and National Security in the Era of Cyber Warfare, IGI Global (2015): 220-237.

Растот на мрежни напади и упади во денешницата ги доведе владините институции на голем ризик. Во сајбер-просторот, луѓето имаат големи ограничувања во нивото на податоци кои може да ги анализираат за сајбер одбрана, бидејќи износот на податоците што треба да се процесира е премногу голем и времето за одговор е многу кратко. Со оглед на овие еден од најдобрите решенија за сајбер одбрана е да се користи системи базирани на вештачка интелигенција, бидејќи тие лесно може да детектираат и да одговори на напади, кои се во тек.

Ова поглавје дава краток преглед на користењето на вештачка интелигенција за сајбер одбрана, објаснува некои корисни апликации кои веќе постојат, нагласувајќи невронските мрежи, експертски системи и интелигентни агенти во сајбер одбрана. Покрај ова поглавјето предлага технички модел за сајбер одбрана базирана на вештачка интелигенција која може да

се користи од владиниот и невладиниот сектор за борба против сајбер заканите и во голема мерка може да го подобри изходот во борбата против малициозни напади.

ТРУДОВИ ВО СТРУЧНО (НАУЧНО-ПОПУЛАРНО) СПИСАНИЕ

OPERATIONAL VALUE AND ACCESSIBILITY OF SERVICES IN A SOA-BASED INTELLIGENCE INFORMATION SYSTEMS, Jugoslav Achkoski, Nevena Serafimova, Slavko Angelevski, Metodija Dojchinovski, *Dimitar Bogatinov*, TEM Journal 2013, 2(3), 211-217.

Во трудот е обработен концептот на услужно-ориентирана архитектура (Service-Oriented Architecture - SOA) што се користи како основа за воспоставување на интегриран систем за разузнавање, базиран на услуги како софтверски компоненти. Ваквиот пристап нуди подобра координација меѓу институциите вклучени во разузнавањето, со што се обезбедува зголемување на неговата ефикасност. Во трудот централниот фокус е ставен на утврдување мерни алатки што овозможуваат проценка на потенцијалот на службата за разузнавање во рамките на еден информациски систем.

COMPUTER GAMMING TECHNOLOGY FOR MILITARY TRAINING – SERIOUS GAMES, Slavko Angelevski and *Dimitar Bogatinov*, *International scientific defence, security and peace journal of the Ministry of Defence of the Republic of Macedonia*, June, 2014, 73-85, ISSN 1409-8199

Трудот ги обработува информатичките технологии што овозможуваат исклучителни можности за воените и безбедносните сили, вклучувајќи ја и Армијата на Република Македонија, да развиваат и усовршуваат нови оперативни концепти за обука и експериментирање, што можат радикално да ги унапредат нивните капацитети. Сериозните игри докажаа дека имаат позитивно влијание врз резултатите од обуката. Предностите што ги нудат симулациските игри се базирани врз обезбедувањето сигурна средина за обука, каде корисниците можат да проигруваат, тестираат и испробуваат без сериозни последици. Целта на трудот е да даде кус преглед на компјутерските игри што се користат за обука, со посебен нагласок на таканаречените сериозни игри, и истовремено да понуди нов пристап во изградбата на тренажери за стрелачко вооружување базирани на сериозните игри и технологијата на сензори за движење. Исто така, се врши компарација на ваквиот модел со сличните модели што се користат во НАТО, при што се опишуваат предизвиците и нашите идни планови за работа на ова поле. На крајот, дадени се првични согледувања за соодветноста на ваквото виртуелно опкружување за воена обука.

PERFORMANCE ANALYSIS OF STATISTICAL QoS ROUTING SCHEMES FOR MULTIHOP WIRELESS AD HOC NETWORKS, Mitko Bogdanoski, *Dimitar Bogatinov* and Saso Gelev, *International Journal of Future Generation Communication and Networking 7.5* (2014): 119-128, ISSN: 2233-7857.

Квалитетот на услугата (QoS) стандардот во мобилните ад-хок мрежи (MANET's) е многу повеќе предизвикувачки во споредба со жичаните мрежи. Во последната деценија имаше многу внимание во областа на интеграцијата на QoS стандард во MANET протоколите. QoS базирани рутирачки протоколи се составен дел на секое QoS решение, бидејќи нивната функција е да проверат дали јазли во мрежата се во можност да ги обезбедат побарувани ресурси од мрежните апликации. Овие протоколи играат клучна улога во контролирањето на добиените и испорачаните информации за време на сесиите. Целта на овој труд е проучување и преглед на QoS рутирање шеми наменети за IEEE 802.11 стандард во Multihop Ad-hoc мрежи. Покрај тоа, во трудот се симулира шема на рутирање и се прикажуваат резултати за ефикасна end-to-end комуникација.

УЧЕСНИК ВО НАУЧЕН ПРОЕКТ

Кандидатор е учесник на НАТО SPS повеќегодишниот проект SIARS (Smart I (eye) Advisory Rescue System) 2015-2018 година.

SIARS (Smart I (eye) Advisory Rescue System“ се состои од моделирање, развивање и интеграција на постоечките избрани Информациски системи (ИС) во нов современ

телемедицински ИС којшто ќе овозможи спасување на поголем број повредени лица и ќе ја намали смртноста на бојните поле, во акции во кои учествуваат и војници на АРМ. Крајниот резултат од проектот ќе овозможи трансфер на информациите за повредените војници, VIP или цивили на боиштето во однос на опис на повредата, генерални податоци за повредениот и други општи податоци, како и трансфер на податоци за витални знаци на живот како пулс, притисок и др., без при тоа да се запишува во книги или друга тип на евиденција. Информациите кои се трансферираат ќе бидат во дигитален облик со кои се минимизира улогата и влијанието на човечкиот фактор, а од друга страна, медицинска установа во театарот на борбените дејства ќе може да комуницира со персоналот за време на транспортот, при што врз основа на податоците online трансферот на податоци за симптомите на повредениот или повредените ќе се овозможи да се даваат совети кои медицински процедури да се превземат, а воедно и ќе биде подготвена да го превземе повредениот со целокупна слика за неговата состојба.

Елаборати и експертизи

Кандидатот има учествувано во изработка на студиските програми за I и II циклус на студите програми како и нивна реакредитација.

Стручни награди и признанија

Кандидатот е добитик на пофалница од Деканот на Воената академија по повод 20 години од формирањето на Воената академија.

Член на факултетски орган/комисија

Покрај наставно-образовната и научноистражувачката дејност, работниот ангажман на д-р Димитар Богатинов на Воената академија во Скопје опфаќа и учество во комисији за прием на питомци и студенти, за самоевалуација, за прием на офицери за службите на Армијата на Република Македонија и др.

Сите овие активности кои се во функција на научноистражувачкиот и стручно- апликативниот развој, меѓу другото придонесуваат за поквалитетно и поуспешно реализирање на наставните и другите задолженија на Воената академија во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија ја разгледа пријавата и поднесените документи на д-р Димитар Богатинов и констатира дека кандидатот има широко поле на научно и стручно интересирање, со посебна нагласка на сферата на Компјутерската техника и информатика, како и значајни постигнувања во научно-истражувачката дејност. Своите согледувања, научни и стручни анализи на значајни прашања и проблеми, кандидатот успешно ги презентира во своите научни и стручни трудови како и преку учеството на научни и стручни расправи.

Кандидатот д-р Димитар Богатинов покажува значајни резултати во реализацијата на обврските во наставно-образовната дејност, преку неговото учество во изведувањето на наставата.

Врз основа на биографските податоци за кандидатот и презентираниите согледувања за неговите постигнувања може да се заклучи дека станува збор за кандидатот со особено истакнати квалитети и желба за понатамошно збогатување на своите знаења. Тој добро ја познава методологијата на наставно-научната работа, која ја збогатил со теоретски и стручни познавања и работното искуство.

Имајќи ги во предвид постигнувањата на кандидатот во наставно-образовната дејност и во научно-истражувачката работа, како и фактот дека ги исполнува условите предвидени Согласно со Законот за високо образование и Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на УГД во Штип, кандидатот ги исполнува условите за избор во наставно научно звање -доцент.

Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставнонаучниот совет на Воената академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во

Штип да го избере кандидатот д-р Димитар Богатинов во звањето доцент за научните области: архитектура на сметачки системи, информациона системи и мрежи и обработка на информации на Воената академија при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. д-р Владимир Трајковиќ, редовен професор, претседател, с.р.
2. д-р Митко Богданоски, вонр, проф, член, с.р.
3. д-р Југослав Ачкоски, доцент, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р.бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Избран во звање асистент	15				15
2.	Избран во звање асистент докторант	20				20
3.	Избран во звање насловен доцент	30				30
4.	Член на комисија за одбрана на магистарска и специјалистичка работа	1x1				1
5.	Организатор на летна школа	1	2			2
ВКУПНО					68	
Р.бр	Научноистражувачка дејност и стручно уметнички активности	Поени				Вкупно
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Монографија или научна книга	1	10			10
2.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во научно списание опфатено во (СЦИ/ЦА/останати)	3x9				27
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир	10	1	1	2	12
4.	Планетарно предавање на научен собир	1	3	1	6	9
5.	Учество на научен собир со реферат (постер/усно)	3	1			3
6.	Одбранета докторска теза	1	8			8
7.	Одбранета магистерска работа	1	4			4
8.	Учесник на научен проект			1	3	3
ВКУПНО					76	
Р.бр	Стручно апликативна дејност и организационо развојна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	Број	поени	
1.	Поглавје од книга			1	7	7
2.	Труд во стручно (научно-популарно) списание			3	6	18
3.	Учесник во научен проект			1	8	8
4.	Елаборати и експертиси	1	2			2
5.	Стручни награди и признанија	1	4			4
6.	Член на факултетски орган/комисија	11	2			22
ВКУПНО					61	
ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					205	

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ВО НАУЧНО ПОДРАЧЈЕ:
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ НАУКИ, НАУЧНО ПОЛЕ: ГЕОГРАФИЈА,
НАУЧНА ОБЛАСТ: КАРТОГРАФИЈА, РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА
И ГЕОГРАФСКИ ИНФОРМАЦИСКИ СИСТЕМИ, НА ВОЕНАТА АКАДЕМИЈА
ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ “ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на член 132, став 2, од Законот за високо образование („Службен весник на Република Македонија”, бр. 35/08, 103/08, 26/09), а согласно член 32 став 1 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и Законот за Воена академија („Службен весник на Република Македонија”, бр. 83/09) со Одлука бр. **03-11/43** од **23.02.2017** година, донесена на **23.02.2017** година на продолжението на 64-та седница на Наставно-научниот совет на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски” – Скопје е формирана Рецензентската комисија за избор на наставник (во сите звања) во научно подрачје: природно-математички науки, научно поле: географија, научна област: картографија, регионална географија и географски информациски системи на Воената академија при Универзитетот “Гоце Делчев“ во Штип во следниов состав:

- д-р Благоја Маркоски, редовен професор од наставно-научната област Картографија, Регионална Географија и ГИС, при Универзитет “Свети Кирил и Методиј“, Природно-математички факултет - Скопје, Институт за географија.
- д-р Јове Д. Талевски, редовен професор од наставно-научната област Географија, Топографија и Демографија, при Универзитетот “Свети Климент Охридски“ – Битола, Педагошки факултет.
- д-р Славко Ангелевски, редовен професор од наставно научната област на управување со системи, при Универзитетот “Гоце Делчев“ во Штип, Воена академија “Генерал Михаило Апостолски“ – Скопје, придружна членка.

Комисијата утврди дека по распишаниот конкурс, објавен во дневните весници „Дневник“ и “Коха“ од 09.02.2017 година, во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Александар Петровски, мајор, асистент-соработник од ВА.

Врз основа на поднесените документи, приложените трудови и нашето познавање на кандидатот, Рецензентската комисија има чест на Наставно-научниот совет на Воената академија да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот д-р Александар Петровски е роден на 15.11.1981 година во Крива Паланка, Република Македонија. Основното образование завршил во Крива Паланка. Во 2000 година завршил Општа гимназија во Крива Паланка, а во 2005 година дипломирал на Воената академија во Скопје, со што се здобива со звање дипломиран офицер од родот Инженерија.

Со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Примена на географските информациски системи во одбраната на просторот Деве Баир - Страцин“ во септември 2010 година на Институтот за географија на Природно - математичкиот факултет при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, се стекнува со научен степен Магистер на географски науки – насока тематска картографија. Со ова го исполнил Договорот за уредување на меѓусебните права и обврски за време на стручното оспособување и усовршување бр. 04-3890/11 од 12.09.2007 година со Министерството за одбрана.

Со одлука на Наставно научниот совет на Воената академија бр. 03-18/53 од 24.11.2011, Александар Петровски е ставен во Планаот за развој на наставниот кадар во Воената академија

и се предлага за натамошно научно усовршување заради стекнување на научен степен доктор на науки во областа на географските науки и ГИС и нивната примена во армијата.

Со одбрана на докторската дисертација под наслов „Географските информациски системи во функција на современите геопредизвици – менаџирање со кризи, ризици и закани и георазузнавање” во Јануари 2017 година на Институтот за географија на Природно - математичкиот факултет при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, се стекнува со научен степен Доктор на географски науки. Тоа се гледа од потврдата на Универзитетот “Свети Кирил и Методиј“ – Природно-математички факултет бр.10-14/1 од 17.01.2017 година.

Има објавено повеќе научни трудови во земјата и во странство од областите што се предмет на неговиот интерес. Кандидатот одлично го познава англискиот јазик (поседува сертификат од МО за STANAG 3,3,3,2+), германскиот (III – степен) и францускиот јазик (III – степен) и во работата успешно се служи со компјутерската техника.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање доцент

Кандидатот д-р Александар Петровски ги исполнува законските услови за избор во звање доцент, бидејќи има:

1. Завршено трет циклус студии - доктор на географски науки.
4. Завршено прв циклус на студии со среден просек од 8.52, а вториот циклус на студии со среден просек 9.83.
5. Објавено повеќе научни трудови на меѓународни конференции во последните пет години,

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА И НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Кандидатот д-р Александар Петровски, од 2005 година е активно воено лице во Армијата на Република Македонија (АРМ). Од почетокот е вклучен во системот на военото образование и обука во АРМ, од 10.11.2005 година како Инструктор по Инженерија во питомечкиот баталјон, а од 23.01.2008 до 02.09.2009 извршувал работни обврски во Секторот за правни, кадровски и студентски прашања како офицер за персонални и правни работи. Од 10.02.2010 е упатен во Центарот за обука на питомци при Командата за обука – Велес. Во 2010 е избран за соработник на ВА и од 10.04.2011 година е поставен во Катедрата за воени науки и вештини на Воената академија како соработник, каде што работи и во моментот.

Кандидатот д-р Александар Петровски како наставна активност, одговорно, стручно, квалитетно и креативно ја организирал и изведувал доделената наставата на курсевите за офицери за службите во АРМ, од областа на Воената топографија, а исто така успешно ги реализирал вежбите од предметот Применета географија со топографија на питомците од Воената академија од учебната 2010 до денес. Во учебната 2012/2013, 2013/2014 и 2016/2017 година е ангажиран за изведување на наставата по предметот Воена географија со топографија во втората фаза на обука со слушателите на курсот со завршен прв циклус на студии за офицери од родот авијација за потребите на АРМ во Центарот за обука на пилоти на МО и Елбит. Во учебната 2007/2008, 2008/2009 и 2016/2017 година е ангажиран како помлад асистент и наставник за изведување на наставата по предметот Воена географија со топографија во втората фаза на обука со слушателите на курсот со завршен прв циклус на студии за офицери на служба за потребите на АРМ. Исто така со одлуки на ННС на Воена академија е ангажиран како асистент-соработник по предметите:

1. “Хидрологија со феноменологија на поплави“ – насока Кризен менаџмент, заштита и спасување со фонд на часови (3+2) во 7 семестар.
2. “Информациони системи и софтверски алатки во системот за кризен менаџмент, заштита и спасување “ – насока Кризен менаџмент, заштита и спасување со фонд на часови (2+2) во 4 семестар.
3. “Типологија на цивилни несреќи и катастрофи, методологии за проценка и мапирање“ - насока Кризен менаџмент, заштита и спасување со фонд на часови (2+1) во 4 семестар.

4. **“Планирање на подготовки за справување со цивилни ризици и опасности и СОП“** – насока Кризен менаџмент, заштита и спасување со фонд на часови (3+3) во 5 семестар.
5. **“Запречување и совладување на пречки“** - насока Инженерија – дипломиран градежен инженер за нискоградба со фонд на часови (3+2) во 7 семестар.
6. **“Заштита од шумски пожари и пожари од големи размери “** – насока Кризен менаџмент, заштита и спасување со фонд на часови (3+3) во 8 семестар.
7. **“Геолошки хазард и лизгање на земјиште“** - насока Кризен менаџмент, заштита и спасување со фонд на часови (3+2) во 8 семестар.

Наставно-образовната дејност на д-р Александар Петровски се гледа и во воведувањето на современи методи и технологии во наставниот процес, пред се во користењето на напредни образовни и компјутерски техники во наставата.

Во рамките на професионалното ангажирање активно е вклучен во изработката на студиските програми за прв циклус на студии, прием на кандидати на студите, член во работни групи за изработка на елаборати за академијата, член е на комисијата за настава и НИР, член на комисија за евалуација на наставниот и соработничкиот кадар како и евалуација на студентите.

Кандидатот бил ангажиран во реализацијата на голем број домашни и меѓународни активности и курсирања, од кои овде ги наведуваме само позначајните:

- 2016 Заедничка безбедносна и одбранбена политика во ЕУ Одбранбен колеџ, Брисел, Кралството Белгија – студиско патување.
- 2016 НАТО Кризен менаџмент курс во НАТО школо во Оберамергау, во СР Германија - студиско патување, .
  - 2015 Меѓународниот високо образовен – безбедносен проект „Летен кампус 2015“ – член на академскиот одбор, АП „Криволак“, Р. Македонија.
- 2015 Курс за кризен менаџмент и планирање во PfP - Centag во Анкара, Р. Турција, - студиско патување.
- 2015 Курс за Командири на водови 2015, како Заменик раководител на курсот.
- 2014 Курс за односи со јавноста во PfP Centag во Скопје, Р. Македонија.
- 2014 Курс за меѓународно воено право од институтот Сан Ремо, во Скопје, Р. Македонија.
- 2014 Меѓународниот високо образовен – безбедносен проект „Летен кампус 2014“ – член на академскиот одбор, АП „Криволак“, Р. Македонија.
- 2012 Решение за формирање на академски одбор на Меѓународниот високо образовен – безбедносен проект „Летен кампус 2013“ – член на академскиот одбор.
- 2012 Меѓународниот високо образовен – безбедносен проект „Летен кампус 2012“ – член на академскиот одбор. АП „Криволак“, Р. Македонија.
- Учество во изработка на план за развој на Програма и Инструкции за основна обука за справување со ИЕН согласно Наредба на НГШ на АРМ „Н“ бр. 18-88/87 од 21.10.2011 година.
- 2011 Курс за борба против импровизирани - експлозивни направи, во Графенвир, Германија, 15-19.08.2011 година.
- 2011 Курс за НАТО Воена географија, во Скопје, Р. Македонија, 14-17.11.2011 година.
- 2011 Курс за СМЕР – цивилно-воена кризна подготовка, во Скопје, Р. Македонија, 31-03.01.2011 година.
- 2011 Меѓународниот високо образовен – безбедносен проект „Летен кампус 2011“ – инструктор за обука, АП „Криволак“, Р. Македонија.

- 2010 Меѓународниот високо образовен – безбедносен проект „Летен кампус 2010“ – член на организациски одбор, АП „Криволак“, Р. Македонија.
- Курс за ХЕРМЕС, систем за електронско водење на персонални досиеа, ГШ НА АРМ, Г-1, 07-11.07.2008 година.
- 2006 Курс за Командири на водови како извршен офицер за операции.
- 2005 Успешно го завршува Курсот за командири на водови.
- Учесник во комисија за евалуација на прв и втор циклус на студии на ВА за учебната 2011/2012, 2012/2013 и 2016/2017 година на ВА.
- Одлука за формирање на комисија за изработка на елаборат за наставна активност на ККВ – 2013 година со питомците од 1 наставна група (бр. 03-18/109 од 23.03.2012 година).
- Решенија за организација и спроведување на постапка за запишување на студенти/питомци на прв циклус на ВА во учебната 2009/2010, 2012/2013, 2013/2014 и 2016/2017 година.
- Член на комисија за реализација на измена и дополна (реакредитација) на Елаборат за СПП за прв циклус на студии на ВА (бр. 07-103/1 од 17.01.2012 година и во 2016 година).
- Работна група за организација и реализација на Летен Кампус 2010, 2013, 2014, 2015 и 2017.

ОБЈАВЕНИ ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ НА НАУЧЕН СОБИР

- **м-р Александар Петровски**, д-р Славко Ангелевски, д-р Андреј Илиев, „Апликација на ГИС во воените симулации во одбраната“, Современа македонска одбрана, број 21, април 2011.

Трудот обработува едни од најважните технологии на денешнината за глобалното поврзување на луѓето од целиот свет заради брзата размена на информации, знаења, достигнувања и координација на работата. Поврзувањата од ваков тип се одвиваат во сите видови на човековите активности: во науката, техниката, уметноста, економијата, одбраната и сл. Можноста за брз пристап до информациите, како и нивната брза размена денес е толку стандардна работа, што оние кои еднаш ќе започнат да ги користат тие услуги тешко можат да ја замислат натамошната работа без нив. Низ овој труд успешно се докажува дека ГИС-технолојата поседува револуционери можности за обезбедување на квалитетни информации кои се неопходни во процесите на планирањето и уредувањето на просторните системи за воени потреби, а со самото тоа директно влијаат врз безбедносните системи во целост. ГИС во одбраната и понатаму се најефикасен начин за постигнување на проектираните цели во сите домени на современото одбранбено организирање. Овие системи се доста погодни за интегрирање на голем број информации од цивилниот сектор со воените информации на различни (селективни) рамништа, со што на најдобар начин се уриваат вештачките бариери меѓу воените и цивилните работи кои досега првенствено произлегуваа од неможноста за нивно интердисциплинарно и интегрално третирање.

- **м-р Александар Петровски**, д-р Андреј ИЛИЕВ, , д-р Драге ПЕТРЕСКИ „Компаративна анализа на безбедносната соработка во Европа и Пацифик - Азија“, Современа македонска одбрана, број 22, декември 2011.

Овој труд врши компаративна анализа на регионалната безбедносна соработка во Европа и во Пацифик - Азија, при што го застапува гледиштето дека најголемата разлика меѓу двете безбедносни архитектури се состои во суштинската улога на

мултилатералните елементи во Европа во однос на Пацифик - Азија. Во трудот се врши анализа на успехите и неуспехите на регионалните институции и се заклучува дека безбедносна архитектура во Европа е поефикасна отколку во Пацифик-Азија од крајот на Студената војна, при што ова прави Европа да се смета за извозник на безбедност. Главната причина за ова се чини дека лежи во способноста на европскиот мултилатерализам да се изгради на својата „постмодерна“ концепција на суверенитет. Спротивно на тоа, Пацифик-Азија, со исклучок на Јапонија, останува надвор од модерниот концепт на суверенитетот. Од друга страна пак, „глобализацијата“, бара ефикасна мултилатерална безбедносна соработка, а со тоа и подготвеност да се прифатат ограничувањата на националниот суверенитет.

- **м-р Александар Петровски**, д-р Славко Ангелевски и д-р Андреј Илиев, Меѓународна стручна конференција “Лицата на кризата“, „Глобални и регионални конфликти низ призмата на мултикултурализмот и мултилатерализмот“, Европски факултет, 2012.

Овој труд ги обработува конфликтите на глобално ниво и regionalno nivo niz prizma na multikulturalizmot i multilateralizmot, koj prestavuvaat del od noviot strate{ki koncept na sistemite za kolektivna bezbednost i odbrana (NATO,EU). Imeno vo trudot fokusot e ставен на овие два основни postulati na noviot strate{ki koncept na NATO i EU, so cel istite i vo idnina да функционираат normalno.

- Извештај за процена на ранливост од климатски промени во РМ – учесник, Црвен крст, мај 2012 година.

- **м-р Александар Петровски**, д-р Андреј ИЛИЕВ, , д-р Драге ПЕТРЕСКИ, Научно стручна конференција “MILCON 2012“, „НАТО во процесот на планирање на современите операции и препораките кон РМ како негов актер“, Министерство за одбрана во соработка со Воена академија, 2012.

Главна тема која се обработува во овој труд е планирањето на современите операции предводени од НАТО и од други меѓународни актери. Во констелација на наведеното ќе ги истакнеме препораките на НАТО кон Република Македонија во делот на побрза и поефикасна евроатлантска интеграција, како и нејзиниот придонес во современите операции на алијансата. Во трудот се користат НАТО публикации, официјални документи и резолуции кои ги донеле ОН, НАТО, а кои директно се однесуваат на процесот на планирањето и редифинирањето на НАТО во делот на водењето на современите операции.

- **м-р Александар Петровски**, Душко Митевски, Меѓународна воена активност “Летен кампус 2012“, „Борба против импровизирани експлозивни направи – тактики, техники и процедури“, Министерство за одбрана.

Овој труд дава преглед на импровизираните експлозивни направи како најсериозни закани на денешницата, за кои истовремено мора да се подготвиме за борба против истите преку институционализирање на знаењата, способности и искуство кои го имаме собрано во текот на последната деценија. Оваа закана е комплексна и транснационална, што претставува системи на меѓусебно зависни слоеви, кои се меѓусебно поврзани во глобална закана преку различни мрежи. Во 20-ти век артилеријата беше најголем производител на загуби, а во 21 век тоа се импровизираните експлозивни направи.

- **м-р Александар Петровски**, Летен кампус – 2012, „Ориентација на земјиште со помош на карта и земјишни објекти“, Министерство за одбрана, Меѓународна воена активност, Воена академија, 2012.

Во овој труд е разработена топографијата како уметност и наука на изразување на познати физички карактеристики на земјата преку графички прикази. Од првата карта до денес се открива дека најголемите барања за точноста и деталите во мапирање се дојдени како резултат на воени потреби. Денес, комплексноста на тактички операции и распоредување на војници се такви што тоа е од суштинско значење за сите војници да бидат способни да ги читаат и интерпретираат нивните топографски карти со цел да се движат брзо и ефикасно на бојното поле. Низ овој труд се дадени основните разлики меѓу картите изработени во Гаус-Кригера проекција и топографските карти изработени во WGS 84 по НАТО стандарди. Низ практична задача се проверени сите предзнаења за ориентација на земјиште со помош на карта и земјишни објекти.

- PhD Andrej Iliev, MSc **Aleksandar Petrovski**, “*Warfare Tactics of the Balkan Allies and the Ottoman Army During the Battle of Kumanovo from 23/24.10.1912*“, Military Academy "General Mihailo Apostolski" – 4 – та Меѓународна глобална конференција, 24.07.02.08.2013 Скопје.

Во трудот се обработени историските настани по повод 100 години од Балканските војни низ духот на Кумановската битка од 23/24.10.1912 година. Балканските војни опфаќаат два поголеми воени судири и тоа: Првата балканска војна која се водела од октомври 1912 година до мај 1913 година, што ја воделе Србија, Бугарија, Грција и Црна Гора против Османлиската империја со основна цел за ослободување на преостанатите области од османлиска власт кои останале после Берлинскиот конгрес од 13.06-13.07.1878 година и Втората балканска војна која избила во периодот од 30.06-13.07.1913 година, поради бугарските територијални претензии која ги предизвикала најпрвин Србија и Грција на кои малку подоцна им се приклучиле во сојузничтво Црна Гора, Романија и Османлиската империја. Обработени се сите настани низ топографски карти и приказ на истите по редослед на настаните.

- MSc **Aleksandar Petrovski**, BSc Simona Naumova, International Scientific Conference “Geobalcanica 2016”, 10-12 June, Skopje, RM, “*GIS in crises management use of smart phone gis application in the event of natural disaster in vital function of man in trouble*”. (DOI: <http://dx.doi.org/10.18509/GBP.2016.20>, UDC: **004.774:528.85]:[614.8:35.077(497.7)**. Index in (Scopus, Web of knowledge and Thomson Reuters).

Овај труд има за цел да претстави ГИС модел кој ќе биде во можност да одговори и во најкритичните моменти преку употреба паметен телефон и апликација во случај на кризни состојби. Самиот ГИС е препознаен како доста корисен систем за намалување на ризикот во текот на кризната состојба и ова ќе им помогне на единиците за одговор на терен веднаш штом ќе може да дејствуваат и да спасуваат животи со намалување на процентот на луѓе кои не би можеле да се обратат за помош. Овај труд ги покажува предизвиците на дизајнот и потребните технички иновации кон целта за правење на ГИС корисен за секого во 21-от век.

- MSc **Aleksandar Petrovski**, BSc Mihajlo Toshevski, International Scientific Conference “Geobalcanica 2016”, 10-12 June, Skopje, RM, “*GIS in application of gis in geo-reconnaissance and CAIS in army purposes*“. (DOI: <http://dx.doi.org/10.18509/GBP.2016.21>, UDC: **004:528.85]:355.31(497.7)**. Index in (Scopus, Web of knowledge and Thomson Reuters).

Примената на ГИС (Географски информативен систем) во армијата за добивање на информации широко се користи во целиот свет, но во овој труд се дава преглед на досегашните можности и се даваат идеи за понатамошен развој на употребата на ГИС за гео-разузнавачка служба. Главната цел е добивање на одредени информации за предметите, објектите и уредите на бојното поле преку гео-локација и извори за

податоци (различни дигитални и видео слики), понатамошно управување и планирање на стратегии за да се обезбеди соодветна безбедност. Во овој труд, покрај преглед на користењето на ГИС за гео-разузнавачка служба во армијата, е претставена апликација за војниците на бојното поле за пренос во живо (беспилотни летала и видео камера), обработка на одлуките од нивните команди, добивање на податоци во реално време преку логирање на сајтот (со GPS сигнал), кој ги прикажува нивните сегашни координати (локација), како и нивните следни насоки дадени од страна на нивните команданти. Развојот на ГИС- апликација врз, ќе направи чекор напред во воено разузнавање и помагање во процесот на донесување на воени одлуки.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ

Поглавје од книга/скрипта

Кандидатот е коавтор на Скрипта (Инженерија – род во Армијата на Република Македонија, *полк. Александар Главинов, м-р виши предавач на ВА, пор Александар Петровски, м-р ВА, мај 2010 година*). Скриптата ја користат питомците од Првиот Циклус на студии, во образовниот процес по предметот „Инженерија - род во Армијата на РМ“ и во теренската обука за време на стажирањето во инженериските единиците во АРМ.

Учесник во научен проект

• NATO Project, SfP – 982063 ”Management of Security Related R&D in Support of Defence Industrial Transformation”, Project Co-Directors: Mr. Heinrich Buch, Universität der Bundeswehr München, Germany, (NPD); Prof. Dr Tilcho Ivanov, University of National and World Economy, Sofia, Bulgaria, (PPD); Prof. Dr Stoian Markov, Institute for Parallel Processing of Information – BAS, Sofia, Bulgaria; Iulian Fota, National Defence College, Bucharest, Romania Dr. Zoran Ivanovski, European University, Skopje, Macedonia, јуни, 2009, Сертификат за учество, Информации за Проектот на интернет адреса: <http://sfp.e-dnrs.org/>

Елаборати и експертизи

Кандидатот има учествувано во изработка на студиските програми за I и II циклус на студите програми како и нивна реакредитација. Кандидатот учествувал во:

- Изработката на елаборат за наставна активност на ККВ – 2014 и 2015 година.
- Изработката на елаборат за изведување на вежби со боеви МЕС на ККВ 2013 бр. 10-58/49 и бр.10-58/50 од 30.05.2013 година.
- Изработката на елаборат за МЕС, инструктор по инженерерија на ККВ 2006, полигон за МЕС Петровец, 2006 г.
- Комисија за изработка на елаборат за наставна активност на ККВ – 2006 г.
- Изработка на студиските програми за I и II циклус на студиските програми како и нивна реакредитација во 2008, 2012 и 2016 г.

Стручни награди и признанија

- Кандидатот е добитик на пофалница од Деканот на Воената академија по повод 20 години од формирањето на Воената академија.
- Освоено петто место на Студентската Конференција за избор на најдобар есеј на тема „*Интеграцијата на Република Македонија во НАТО и новите безбедносни предизвици*“ која се одржа од 18 до 19 декември 2012 година во Домот на Армијата на Република Македонија под покровителство на Министерот за одбрана на Република Македонија.

- Кандидатот е добитик на пофалница од Деканот на Воената академија по повод денот на Армијата на РМ – 18 август во 2007 година.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија ја разгледа пријавата и поднесените документи на д-р Александар Петровски и констатира дека кандидатот има широко поле на научно и стручно интересирање, со посебна нагласка на сферата на Географски информациски системи, како и значајни постигнувања во научно-истражувачката дејност. Своите согледувања, научни и стручни анализи на значајни прашања и проблеми, кандидатот успешно ги презентира во своите научни и стручни трудови како и преку учеството на научни и стручни расправи.

Кандидатот д-р Александар Петровски покажува значајни резултати во реализацијата на обврските во наставно-образовната дејност, преку неговото учество во изведувањето на наставата.

Врз основа на биографските податоци за кандидатот и презентираниите согледувања за неговите постигнувања може да се заклучи дека станува збор за кандидатот со особено истакнати квалитети и желба за понатамошно збогатување на своите знаења. Тој добро ја познава методологијата на наставно-научната работа, која ја збогатил со теоретски, стручни познавања и работното искуство.

Според постигнувањата во наставно-образовната дејност и научно-истражувачката работа, кандидатот согласно со Законот за високо образование и Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на УГД во Штип, ги исполнува условите предвидени за избор во наставно – научното звање доцент.

Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Воената академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го избере кандидатот д-р Александар Петровски во звањето доцент во научно подрачје: природно-математички науки, научно поле: географија, научна област: картографија, регионална географија и географски информациски системи на Воената академија при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗИОНА КОМИСИЈА

1. д-р Благоја Маркоски, редовен професор, претседател, с.р.
2. д-р Јове Д. Талевски, редовен професор, член, с.р.
3. д-р Славко Ангелевски, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Ред. број	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно поени
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Избран во звање помлад асистент	1	10			10
2.	Избран во звање соработник и асистент	2	15			30
3.	Организатор на летна школа	3	2			6
4.	Интерна скрипта од предавања	1	4			4
ВКУПНО						50
Ред. број	Научно-истражувачка дејност и стручно-уметнички активност	Поени				Во земјата
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во научно списание опфатено во (СЦИ,ЦА/останати)	2	3			6
2.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир	6	2			12
3.	Одбранета докторска теза	1	8			8
4.	Одбранета магистерска работа	1	4			4
ВКУПНО						30
Ред. број	Стручно-апликативна дејност и организационо-развојна дејност	Поени				Во земјата
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти)	/		1	8	8
2.	Техничко унапредување	3	2			6
3.	Елаборати и експертизи	6	2			12
4.	Стручни награди и признанија	3	4			12
5.	Член на факултетски орган, комисија	15	2			30
ВКУПНО						68
ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ						148